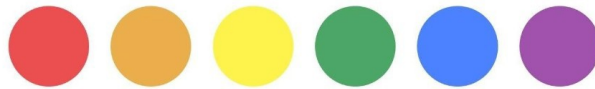

Darrera actualització: 05/06/2026

MAPA DE RECURSOS LGTBIAQ+ DE LES ILLES BALEARS

[Aquest document es va actualitzant periòdicament]

Si vols inserir aquest document al teu web no pengis el document en PDF, sinó l'enllaç següent:

https://www.caib.es/sites/serveilgtbi/ca/mapa_de_recursos_lgtbiq_per_descarregar/

Si vols formar part de la Guia o trobes alguna errada, contacta amb el Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere al telèfon o correu electrònic següent:

Tel.: **971 177 162** a/e: serveilgtbi@caib.es

web: <http://serveilgtbi.caib.es>

Persona responsable: Iena Castells Torrens, Cap del Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere

Direcció General de Famílies, Infància, Joventut, Diversitat i Igualtat

Conselleria de Famílies, Benestar Social i Atenció a la Dependència del Govern de les Illes Balears

Índex

1. NORMATIVA I ESTRATÈGIES ESTATALS EN RELACIÓ AMB EL COL·LECTIU d'LGTBI+.....	7
1.1. Normativa d'àmbit estatal.....	8
Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI.....	8
Real Decreto 1026/2024, de 8 de octubre, por el que se desarrolla el conjunto planificado de las medidas para la igualdad y no discriminación de las personas LGTBI en las empresas	11
1.2. Estratègies d'àmbit estatal.....	12
2. NORMATIVA I PLA ESTRATÈGIC AUTONÒMIC EN RELACIÓ AMB EL COL·LECTIU d'LGTBI+.....	14
2.1. Normativa autonòmica de les Illes Balears.....	15
-Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia.....	15
-Decret 9/2017, de 24 de febrer, de regulació del Consell de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals de les Illes Balears (<i>versió consolidada</i>).....	15
-Decret 47/2018, de 21 de desembre, de traspàs als consells insulars de les funcions i els serveis inherents a les competències pròpies d'aquests consells insulars que actualment exerceix l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes baelars en matèria de polítiques LGTBI.....	15
2.2. II Pla Estratègic de polítiques públiques LGTBI i en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere del Govern de les Illes Balears 2021-2024.....	16
3. VIUS UNA SITUACIÓ d'LGTBI-FÒBIA?.....	19
3.1. Si et discriminen, denuncia!.....	20
3.2. Infraccions administratives i unitats competents per la tramitació dels expedients sancionadors en matèria LGTBI a les Illes Balears.....	22
3.3. Delictes d'odi i discriminació.....	27
3.4. Conductes discriminatòries dins l'àmbit del treball.....	39
3.5. Protecció de la legislació civil enfront d'actes d'LGTBI-fòbia.....	43
4. ENTITATS i COL·LECTIUS LGTBIAQ+ i ASSOCIACIONS/INICIATIVES COMPROMESSES AMB LA DIVERSITAT SEXUAL I DE GÈNERE.....	45
4.1. Entitats i col·lectius LGTBIAQ+ en actiu a les Illes Balears.....	46
-Ben Amics.....	46

-La Llave del Armario – Sa Clau de s’Armari.....	47
-Associació DIVERXIA Menorca.....	48
-La Lioparda teatre.....	49
-ARMI Asociación juvenil LGBTIQA+ de Baleares.....	50
4.2. Associacions/iniciatives compromeses amb la diversitat sexual i de gènere.....	51
-ALAS, Salut i Sexualitats.....	51
-Fundació IRES: «Relacions sanes».....	52
-Médicos del Mundo – Metges del Món Illes Balears.....	53
-Club Esportiu d’Escalada Formentera.....	54
5. RECURSOS ESTATALES A L’ABAST DEL COL·LECTIU LGTBIAQ+.....	55
5.1. Dirección General para la igualdad real y efectiva de las personas LGTBI+.....	56
5.2. Agencia Española de Protección de Datos: canal prioritario.....	57
5.3. Oficina Nacional de Lucha contra los delitos de Odio (Ministerio del Interior).....	58
5.4. Reconeixement de gènere (menció relativa al sexe registral i al nom).....	59
5.5. Servicio de Asistencia a Víctimas de Discriminación Racial o Étnica.....	61
6. RECURSOS AUTONÒMICS A L’ABAST DEL COL·LECTIU LGTBIAQ+.....	63
6.1. Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere.....	64
6.3. Institut Balear de la Dona (IB-Dona).....	66
6.3.(1) Observatori per a la Igualtat.....	67
6.4. Oficina Balear de la Infància i l’Adolescència (OBIA).....	69
6.5. ICAIB.....	70
6.6. COPIB.....	71
6.7. Institut per a la Convivència i l’Èxit Escolar (Convivèxit).....	72
6.8. Consulta d’Identitat de Gènere (CDIG).....	73
6.9. Atenció ginecològica per persones trans*.....	74
6.10. Programa “Amb tots els sentits”.....	75
6.11. Eina Salut: vull gaudir de la meua sexualitat.....	76
6.12. CAITS Prevenció, diagnòstic i tractament de les Infeccions de Transmissió Sexual (Mallorca, Eivissa-Formentera).....	77
7. RECURSOS INSULARS.....	78

7.1. ELS CONSELLS INSULARS: competències i dades de contacte en matèria de polítiques públiques LGTBI.....	79
DADES DE CONTACTE DEL CONSELL DE MALLORCA EN MATÈRIA DE POLÍTIQUES LGTBI.....	80
DADES DE CONTACTE DEL CONSELL INSULAR DE MENORCA EN MATÈRIA DE POLÍTIQUES LGTBI.....	81
DADES DE CONTACTE DEL CONSELL INSULAR D'EIVISSA EN MATÈRIA DE POLÍTIQUES LGTBI	82
DADES DE CONTACTE DEL CONSELL INSULAR DE FORMENTERA EN MATÈRIA DE POLÍTIQUES LGTBI.....	83
7.2. Els Serveis d'Atenció Integral (SAI) dels Consells Insulars.....	84
SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL DEL CONSELL DE MALLORCA (SAI LGTBI MALLORCA).....	84
SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL DEL CONSELL INSULAR DE MENORCA (SAI LGTBI MENORCA)	86
SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL DEL CONSELL INSULAR D'EIVISSA (SAI LGTBIQ+ DE L'ILLA D'EIVISSA).....	88
SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL DEL CONSELL INSULAR DE FORMENTERA (SAI LGTBI FORMENTERA).....	90
7.3. Programa d'Acollida i acompanyament per a la reparació del dany de persones que afronten violències LGTBI-fòbiques.....	91
7.4. LIBERTAS: centre de crisi per a dones víctimes de violències sexuals.....	93
8. CONSELL D'LGTBI DE LES ILLES BALEARS.....	95
8.1. Composició del Consell d'LGTBI de les Illes Balears.....	97
- Universitat de les Illes Balears (UIB).....	99
-Sindicat CCOO.....	100
- Sindicat UGT.....	101
9. RECURSOS MUNICIPALS.....	102
9.1. Equip de suport tècnic LGTBI de l'Ajuntament de Palma.....	103
9.2. Sexconsulta – Palma Jove.....	104
10. ANNEXOS.....	105
10.1. Protocols i procediments d'actuació.....	106
Protocol d'atenció integral a persones intersexuals (amb un desenvolupament sexual diferent —DSD—).....	106
Protocol integral d'atenció sanitària de persones trans* a les Illes Balears.....	107

(EN REVISIÓ I ACTUALITZACIÓ PER PART DE LA COMISSIÓ DE SALUT DEL CONSELL D'LGTBI DE LES ILLES BALEARS des de juliol 2025).....	107
Protocol d'acompanyament a l'alumnat trans* en els centres educatius de les Illes Balears sostinguts amb fons públics.....	108
Procediment per al canvi de nom a la targeta sanitària.....	109
Procediment per al canvi de nom a la UIB.....	109
Protocol d'Atenció a les víctimes dels delictes d'odi per a les.....	110
polícies locals de les Illes Balears (Abordatge de les infraccions.....	110
d'odi i discriminació) Institut de Seguretat Pública de les Illes.....	110
Balears (ISPIB).....	110
10.2. Llibreries amb fons LGTBIAQ+ i feminismes.....	111
RATA CORNER.....	111
DRAC MÀGIC.....	111
SA CULTURAL (EIVISSA).....	111
10.3. GUIES I ESTUDIS.....	112
Guia bàsica per agents de coeducació.....	112
Guia Diversitat per Dret.....	112
#Visibilitzar la Diversitat. Guia de recursos LGBTI.....	112
Guia de recomanacions per al bon tracte de les persones LGBTI en l'entorn laboral.....	113
«Guia Transvisibles».....	114
«INDICANT EL CAMÍ. guia d'indicadors clau per a les polítiques públiques lgtbi als ens locals».....	115
«Guía para la elaboración de Protocolos en el abordaje de las violencias sexuales y la LGTBifobia en los espacios públicos de ocio».....	115
«Guía rápida para víctimas de delitos de odio por LGTBI-fobia».....	115
«Estudio sobre las necesidades y demandas de las personas.....	116
no binarias en España» (Marzo 2022).....	116
Guia para la atención de las personas trans* en el ámbito sociosanitario (FELGTBI+).....	116
«Intersexualidades, experiencias y debates en torno a personas con características sexuales diversas».....	117
Altres Guies disponibles en línia:.....	118

10.4. Referències bibliogràfiques, videogràfiques, recursos i altres documents en línia.....	119
Referències bibliogràfiques LGTBIAQ+.....	119
Referències videogràfiques: vídeos institucionals contra l’LGTBI-fòbia a les Illes Balears. .	123
2018: La identitat no s’imposa. Govern de les Illes Balears.....	123
2019: i si aprenem a estimar bé?.....	123
(Institut Balear de la Dona i Pacte d’Estat contra les violències masclistes).....	123
2021: <i>Què faig si patesc una agressió per LGTBI-fòbia?</i> Govern de les Illes Balears.....	125
Altres referències videogràfiques:.....	126
Podcasts:.....	128
Recursos i documents en línia.....	129
Textos legals.....	129
Revistes LGTBIAQ+ i feministes.....	130
Entitats LGTBIAQ+ a les Illes Balears / Entitats i organismes LGTBIAQ+ estatals, europeus i internacionals.....	130
Altres documents en línia:.....	131

1. NORMATIVA I ESTRATÈGIES **ESTATALS EN RELACIÓ AMB EL** **COL·LECTIU d'LGTTBI+**

1.1. Normativa d'àmbit estatal

Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI

Publicada al BOIB núm. 51 de l'1 de març de 2023, en vigor des de dia 2 de març de 2023.

L'objectiu de la Llei és desenvolupar i garantir els drets de les persones lesbianes, gais, bisexuals, trans i intersexuals (LGTBI) erradicant les situacions de discriminació, per assegurar que a Espanya es pugui viure l'orientació sexual, la identitat sexual (identitat de gènere), l'expressió de gènere, les característiques sexuals i la diversitat familiar en plena llibertat.

Drets específics de les persones trans*:

Despatologització de les persones trans

Las personas trans **dejan legalmente de ser consideradas enfermas**. Nunca más en España se exigirá un diagnóstico médico para acceder al cambio registral del sexo.

#EsLeyTransLGTBI

Autodeterminación de género

#EsLeyTransLGTBI

A través de un sistema de doble comparecencia y sin **tutelas médicas ni judiciales**.

Inserción sociolaboral de las personas trans

Medidas de **acción positiva** para la inclusión laboral de las personas trans. Se fomentará la inclusión de medidas antidiscriminatorias en la **negociación colectiva**.

#EsLeyTransLGTBI

Atención sanitaria integral a las personas trans

Se realizará conforme a los principios de **no patologización, autonomía, codecisión y consentimiento informado, no discriminación, asistencia integral, calidad, especialización, proximidad y no segregación**.

#EsLeyTransLGTBI

Altres drets assolits i informació rellevant:

Derecho a la filiación de hijos e hijas de parejas de mujeres

Se equiparan las parejas de mujeres a las parejas heterosexuales en cuanto al derecho de filiación. Ya **no será necesario** el requisito del matrimonio.

#EsLeyTransLGTBI

Prohibición de las terapias de conversión

Quedan erradicadas las falsas terapias de conversión, aunque cuenten con el consentimiento de las personas interesadas.

#EsLeyTransLGTBI

Derechos de las personas intersexuales

Se prohíben las cirugías no imprescindibles a bebés intersexuales y se alarga hasta un año el plazo para determinar el sexo en la inscripción registral.

#EsLeyTransLGTBI

Educación en diversidad

Inclusión de contenidos sobre **diversidad sexo-afectiva y familiar** en los currículos de las diferentes etapas educativas y en los temarios de acceso a cuerpos docentes.

#EsLeyTransLGTBI

Podeu accedir al text de Llei publicat al BOE i en podeu baixar una còpia des de l'enllaç següent:

<https://www.boe.es/eli/es/l/2023/02/28/4>

Nota important:

Aquesta Llei, mitjançant la disposició derogatòria única, **deroga la Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones.**

Real Decreto 1026/2024, de 8 de octubre, por el que se desarrolla el conjunto planificado de las medidas para la igualdad y no discriminación de las personas LGTBI en las empresas

Aquest Reial Decret conté el desenvolupament reglamentari de l'article 15.1. de la Llei 4/2023, de 28 de febrer, tot i que establir les mesures que garanteixin la no discriminació en l'àmbit laboral és una tasca encomanada als poders públics, responsables de promoure la igualtat efectiva de tots els individus en compliment d'allò que disposen els articles 9.2. i 14 de la Constitució Espanyola.

Conté 2 annexos:

Annex I: Mesures planificades

Primer. Clàusules d'igualtat de tracte i no discriminació.

Segon. Accés a l'ocupació.

Tercer. Classificació i promoció professional.

Quart. Formació, sensibilització i llenguatge.

Cinquè. Entorns laborals diversos, segurs i inclusius.

Sisè. Permisos i beneficis socials.

Setè. Règim disciplinari.

Annex II. Protocol d'actuació enfront l'assetjament i la violència contra les persones LGTBI.

Podeu accedir al text del Reial Decret publicat al BOE i en podeu baixar una còpia des de l'enllaç següent:

https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2024-20402

1.2. Estratègies d'àmbit estatal

El 22 de juliol de 2025 es varen aprovar al Congrés de l'Estat espanyol les dues estratègies arran del desplegament de [Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI:](#)

- **Estrategia para la igualdad real y efectiva de las persona LGTBI+**

Enllaç: <https://www.igualdad.gob.es/estrategia-estatal-para-la-igualdad-de-trato-y-no-discriminacion-de-las-personas-lgtbi-2025-2028/>

- **Estrategia para la inclusión social de las personas trans 2025-2028**

Enllaç: <https://www.igualdad.gob.es/estrategia-para-la-inclusion-social-de-las-personas-trans-2025-2028/>

2. NORMATIVA I PLA ESTRATÈGIC **AUTONÒMIC EN RELACIÓ AMB EL** **COL·LECTIU d'LGTTBI+**

2.1. Normativa autonòmica de les Illes Balears

Llei i Decrets

-Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia

Es va aprovar en la sessió del Parlament de les Illes Balears de 17 de maig de 2016 i es va publicar el 2 de juny de 2016 en el *BOIB* núm. 69 (fascicle 24, secció I, pàgina 16693 i següents). Va entrar en vigor el dia 3 de juny de 2016. En podeu baixar una còpia des de l'enllaç següent: <http://www.caib.es/eboibfront/ca/2016/10497>

-Decret 9/2017, de 24 de febrer, de regulació del Consell de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals de les Illes Balears (versió consolidada)

Es va publicar el dia 25 de febrer de 2017 en el *BOIB* núm. 24 (fascicle 27, secció I, pàgina 5356 i següents). El dia 18 de març de 2017 se'n va publicar una correcció d'errades en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* núm. 33.

El 15 de juny de 2021 es va publicar el **Decret 33/2021, de 14 de juny, pel qual es modifica el Decret 9/2017**. Modifica només la lletra *a*) de l'apartat 3 de l'article 6. Podeu accedir als 2 Decrets i a la versió consolidada actualitzada a data 15/06/2021 des de l'enllaç següent:

http://www.caib.es/sites/institutestudisautonomics/ca/n/decret_9-2017/

-Decret 47/2018, de 21 de desembre, de traspàs als consells insulars de les funcions i els serveis inherents a les competències pròpies d'aquests consells insulars que actualment exerceix l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de polítiques LGTBI

Es va publicar el dia 22 de desembre de 2018 en el *BOIB* núm.160 (fascicle 213, secció I, pàgina 42574 i següents). En podeu baixar una còpia des de l'enllaç següent:

<http://www.caib.es/eboibfront/ca/2018/10918/617301/decret-47-2018-de-21-de-desembre-de-traspas-als-co/>

2.2. II Pla Estratègic de polítiques públiques LGTBI i en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere del Govern de les Illes Balears 2021-2024

Aquest document estratègic vol ordenar i donar continuïtat a les polítiques públiques iniciades arran de la publicació de la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia i el seu desplegament posterior.

Els canvis estructurals que cal assolir només són possibles a llarg termini, encara que han de començar amb la suma de les accions que la ciutadania i les institucions han de dur endavant complementàriament per trencar estereotips, actituds i comportaments que vulnerin els drets de les persones LGTBIAQ+, que són drets humans.

Àmbit d'aplicació i durada

L'àmbit d'aplicació és tot el territori de les Illes Balears per als anys 2021, 2022, 2023 i 2024 (s'ha prorrogat la seva vigència fins que hi hagi un nou Pla Estratègic autonòmic. Ja s'està elaborant l'esborrany).

Objectius estratègics (OE):

OE1. Impulsar, implantar i coordinar polítiques públiques en matèria LGTBI des d'un enfocament transversal i interseccional, tenint en compte la distribució competencial interinstitucional i interadministrativa en aquesta matèria, per continuar amb el desplegament de la Llei 8/2016 amb la finalitat de garantir l'accés als drets de les persones LGTBIAQ+.

OE2. Contribuir a identificar i reduir l'origen de les desigualtats i de les violències que pateix el col·lectiu LGTBIAQ+, posant el focus en les causes estructurals de la discriminació i l'estigmatització, així com les dificultats a l'hora d'accedir als recursos, béns i serveis, amb la finalitat d'establir mesures per afavorir la igualtat de tracte i no-discriminació.

OE3. Remoure els obstacles que troben les persones i les famílies LGTBIAQ+ per tenir una vida lliure de violència i discriminació en tots els àmbits, i fomentar accions per erradicar de manera efectiva qualsevol manifestació d'LGTTBI-fòbia a les Illes Balears, analitzant-ne les causes i les conseqüències.

OE4. Potenciar i consolidar les capacitats d'interlocució i de suport a les entitats LGTBIAQ+ de les Illes Balears com a agents clau per sumar sinergies a l'hora de cooperar i proposar estratègies i accions en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere a les Illes Balears.

OE5. Impulsar accions encaminades a restituir la memòria i la dignitat dels col·lectius i de les persones que varen ser sotmeses històricament a pràctiques discriminatòries, d'estigmatització i persecució durant la dictadura i els primers anys de transició, per raó de la seva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals.

Consta de 5 eixos estratègics:

Eix 1 d'implantació i coordinació de polítiques públiques LGTTBI i en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere.

Eix 2 de garantia de drets i mesures de bon tracte i no-discriminació de les persones i les famílies LGTBIAQ+.

Eix 3 de mecanismes per fer efectiva l'erradicació de qualsevol tipus d'LGTTBI-fòbia i per fomentar el coneixement de les seves causes i conseqüències.

Eix 4 de mesures transversals i accions positives en polítiques sectorials a favor del col·lectiu LGTBIAQ+.

Eix 5 de justícia i reparació històrica en memòria democràtica d'LGTTBIQ+.

Durant els 4 anys de vigència del Pla estan previstes un total de 109 accions per arribar a assolir els objectius.

Aquest II Pla Estratègic de Polítiques Públiques LGTTBI i en Matèria de Diversitat Sexual, Familiar i de Gènere de les Illes Balears es va aprovar pel Consell d'LGTTBI de les Illes Balears en la 10a sessió plenària celebrada el 8 d'abril de 2021.

Es pot descarregar en format PDF en els enllaços següents:

Versió en català:

https://www.caib.es/sites/serveilgtbi/ca/ii_pla_estratagic_lgtbi_2021-2024_en_catala/

Versión en castellano:

https://www.caib.es/sites/serveilgtbi/es/ii_pla_estratagic_lgtbi_2021-2024_en_catala/

Qui coordina aquest II Pla Estratègic és el **Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere** de la Direcció General de Famílies, Infància, Joventut, Diversitat i Igualtat. Conselleria de Famílies, Benestar Social i Atenció a la Dependència del Govern de les Illes Balears.

Telèfon de contacte: **971 177 162** (de dilluns a divendres de 8 .00 a 15.00 h).

a/e: serveilgtbi@caib.es

Persona tècnica de referència: lena castells torrens

Persona administrativa de referència: Marta Pastor Ramon

En la 17a sessió ordinària del Consell d'LGTBI de les Illes Balears, celebrada el 24 d'abril de 2025, es va presentar i aprovar l'**Informe tècnic del grau d'assoliment del II Pla Estratègic de polítiques públiques LGTBI i en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere 2021-2024**.

Es pot consultar i descarregar des d'aquest enllaç:

[Informe tècnic del grau d'assoliment del II Pla Estratègic LGTBI 2021-2024](#)

3. VIUS UNA SITUACIÓ d'LGTBI- FÒBIA?

3.1. Si et discriminen, denuncia!

Si pel fet de ser lesbiana, gai, trans*, bisexual, intersexual o queer, o encara que no t'autoidentifiquis amb aquestes sigles pateixes per raó de la teva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals:

- Situacions de violència verbal
- Expressions vexatòries
- Accions d'aïllament, rebuig o menyspreu públic, notori i explícit
- Exclusió
- Discriminació o assetjament en l'àmbit laboral
- Limitació d'accés a espais públics o privats
- Discriminació o assetjament en l'àmbit escolar

Si detectes accions de discriminació:

- Simbologia LGBTI-fòbica
- Missatges intimidatoris a les xarxes socials
- Expressions discriminatòries en l'àmbit social, comunicatiu...
- Qualsevol tipus d'agressió, insult, amenaça, xantatge, incitació a la violència o a la discriminació

La Llei 8/2016, del 30 de maig, per garantir els drets de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia, t'empara i preveu sancions per a les persones que porten a terme aquestes accions discriminatòries.

Aquesta llei només contempla les infraccions que no incorren amb la via civil o penal, és a dir, totes aquelles infraccions que són administratives, ja que els delictes es recullen en el Codi Penal i el procés passaria a ser judicial, no administratiu.

Si t'agredeixen, amenacen o causen algun mal a tu o les teves pertinences o propietats i ho fan per la teva orientació sexual o per la teva identitat o expressió de gènere o les característiques sexuals (o perquè creuen que ets LGTBIAQ+ encara no sent-ho), estàs sent víctima d'un fet que es considera delicte i que, per aquesta motivació LGBTI-fòbica, es qualifica com a 'delicte d'odi'. Els delictes d'odi són infraccions penals.

Les conductes discriminatòries per orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals que tinguin lloc dins l'àmbit del treball i que estiguin tipificades com a infracció per la legislació laboral, han de ser objecte

d'investigació i, si escau, de sanció, d'acord amb el procediment i la tipificació establerts per la legislació laboral.

Has de saber que les associacions de defensa dels Drets Humans (LGTBIAQ+, sindicats, associacions de professionals i altres organitzacions de persones consumidores i usuàries) tenen la consideració d'interessades en els procediments administratius en els quals calgui un pronunciament respecte d'una situació de discriminació.

Per això, és necessària l'autorització de la persona o les persones afectades. De la mateixa manera segons les lleis processals, les organitzacions mencionades estan legitimades per defensar els drets i els interessos de les persones associades o afiliades que així ho desitgen en processos judicials civils, contenciosos administratius i socials.

Existeix una pàgina web en varis idiomes on poder aprendre sobre terminologia (diferenciar discursos d'odi de delictes d'odi), consells de ciberseguretat, com denunciar, històries de resiliència, glossari, legislació, professionals, guies i altres recursos disponibles:

Es pot accedir mitjançant l'enllaç següent:

<https://safetobe.eu/es/>

3.2. Infraccions administratives i unitats competents per la tramitació dels expedients sancionadors en matèria LGTBI a les Illes Balears

Qui pot iniciar?

La Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia en el Títol V. Mecanismes per garantir el dret a la igualtat, **Capítol IV. Règim d'infraccions i sancions**, detalla el concepte d'infracció a l'article 33: **«Són infraccions administratives en l'àmbit dels drets de les persones LGTBI les accions o omissions tipificades per aquesta llei, sempre que no constitueixin delictes».**

La Llei 8/2016 també estableix en l'article 40.2 que les institucions que tenen encomanada la defensa dels drets de la ciutadania de les Illes Balears podran instar l'òrgan competent per imposar sancions a incoar els expedients per incompliment d'aquesta llei per causa d'acció o omissió de les administracions públiques.

Quines són les conductes infractores

El règim d'infraccions i sancions, recollit en el capítol IV de la Llei 8/2016 LGTBI estableix que:

-Són infraccions lleus:

- a) Fer servir expressions vexatòries, d'una forma intencionada i per qualsevol mitjà, contra les persones o llurs famílies, per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere.
- b) Emetre intencionadament expressions vexatòries, d'LGTBI-fòbia, en els mitjans de comunicació, en discursos o en intervencions públiques.
- c) Tenir comportaments que suposin aïllament, rebuig o menyspreu públic, notori i explícit, de persones per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere i/o l'expressió de gènere.
- d) No facilitar la tasca o negar-se parcialment a col·laborar amb l'acció investigadora dels serveis d'inspecció del Govern de les Illes Balears o de qualsevol servei anàleg dels consells insulars o dels ens locals que estiguin investigant un possible cas objecte d'aquesta llei.

- Són infraccions greus:

a) Fer servir expressions vexatòries que incitin a exercir la violència contra les persones o llurs famílies, per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere i/o l'expressió de gènere, d'una manera intencionada i/o reiterada.

b) Malmetre o destruir objectes o propietats de persones o de llurs famílies per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere, sempre que aquestes accions no constitueixin delictes.

c) Impedir a una persona, d'una manera intencionada, la realització d'un tràmit o l'accés a un servei públic o establiment obert al públic per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere i/o l'expressió de gènere d'aquesta persona.

d) Emetre intencionadament i/o reiteradament expressions vexatòries que incitin a la violència i tinguin connotacions LGTBI-fòbiques en els mitjans de comunicació, en discursos o en intervencions públiques.

e) Realitzar actes que impliquin aïllament, rebuig o menyspreu públic i notori de persones per causa d'orientació sexual, identitat o expressió de gènere.

f) La implantació, l'impuls o la tolerància de pràctiques laborals discriminatòries a empreses que rebin subvencions, bonificacions o ajudes públiques de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

g) L'elaboració, la utilització o la difusió en centres educatius de la comunitat autònoma de les Illes Balears, de llibres de text i materials didàctics que presentin les persones com superiors o inferiors en dignitat humana en funció de la seva orientació sexual, identitat o expressió de gènere, o que incitin a la violència per aquest motiu.

h) L'obstrucció o la negativa absoluta a l'actuació dels serveis d'inspecció del Govern de les Illes Balears o de qualsevol servei anàleg dels consells o dels ens locals que estiguin investigant un possible cas objecte d'aquesta llei.

- Són infraccions molt greus:

a) L'assetjament o el comportament agressiu cap a persones o llurs famílies per causa de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere.

b) Convocar o donar suport explícit a espectacles públics o activitats recreatives que tinguin com a objecte la incitació a l'odi, la violència o la discriminació de les persones LGTBI.

c) Qualsevol represàlia o tracte advers que rebi una persona com a conseqüència d'haver presentat queixa, reclamació, denúncia, demanda o recurs de qualsevol casta, destinat a impedir la seva discriminació i a exigir el compliment efectiu del principi d'igualtat.

Malgrat a l'article 40. 1. de la llei s'estableixi que la competència per incoar els expedients administratius del règim sancionador d'aquesta llei i la imposició de sancions corresponen a la persona titular de la secretaria general de la conselleria competent en matèria de no-discriminació de les persones LGTBI, **la posterior publicació del Decret 47/2018**, de 21 de desembre, de traspàs als consells insulars de les funcions i els serveis inherents a les competències pròpies d'aquests consells insulars que actualment exerceix l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de polítiques LGTBI (en vigor des de l'1 de gener de 2019), **atribueix aquesta competència als consells insulars en els termes següents:**

Text del Decret 47/2018 de traspàs de competències:

B) Funcions i serveis de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que han d'assumir els consells insulars de Mallorca, de Menorca, d'Eivissa i de Formentera, apartat 3)

IMPORTANT!!

«Específicament, les institucions insulars en cada cas concernides (els consells insulars) són les competents per exercir la potestat sancionadora de les infraccions tipificades en la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia per totes aquelles presumptes infraccions comeses dins el seu territori insular.

La competència susdita únicament correspon a l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears quan les conductes infractores tipificades en la Llei balear 8/2016 es projectin en un àmbit territorial que ultrapassi el d'una illa.

Unitats competents per a la tramitació dels procediments sancionadors en matèria LGTBI per les infraccions comeses en l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Antecedents normatius:

1. Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per a erradicar la LGTBIfobia ([BOIB núm. 69 del 2 de junio de 2016](#))
2. Decret 47/2018, de 21 de desembre, de traspàs als consells insulars de les funcions i els serveis inherents a les competències pròpies d'aquests consells insulars que actualment exerceix l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de polítiques LGTBI ([BOIB núm. 160 del 22 de desembre de 2028](#))

Quan la presumpta infracció es comet en l'àmbit territorial d'una illa, l'òrgan competent és:

1) A l'illa de Mallorca

Per a les infraccions molt greus:
El consell executiu del Consell de Mallorca.

Per a les infraccions greus i lleus:
El conseller executiu o consellera executiva de Presidència del Consell de Mallorca.
Telèfon: 971219789
Correu electrònic 1: sailgtbi@conselldemallorca.net
Correu electrònic 2: igualtat@conselldemallorca.net
Adreça: c/. General Riera, 111, 1º, 07010 Palma (Illes Balears).

2) A l'illa de Menorca

Per a les infraccions molt greus:
El consell executiu del Consell Insular de Menorca.

Per a les infraccions greus i lleus:
El conseller executiu o consellera executiva de Benestar Social del Consell Insular de Menorca.
Telèfons: 971357024 / 971480201
Correu electrònic: saimenorca@cime.es
Adreça: Plaça de la Biosfera, 5, 07703 Maó (Illes Balears).

3) A l'illa d'Eivissa/Ibiza

Departament de Benestar Social, Família i Igualtat del Consell Insular d'Eivissa (Serveis Jurídics).

Telèfon: 971195900

Correu electrònic: dep.benestar@conselldeivissa.es

Adreça: Avinguda d'Espanya, 49, 07800 Eivissa (Illes Balears).

4) A l'illa de Formentera

Conselleria de Benestar Social del Consell Insular de Formentera (el lletrat o lletrada de l'àrea de Benestar Social).

Telèfon: 971321271

Correu electrònic: coordinacio.uts@conselldeformentera.cat

Adreça: Venda des Brols, s/n, 07860 Sant Francesc Xavier (Illes Balears).

Quan la presumpta infracció es comet en l'àmbit territorial que ultrapassi una illa, l'òrgan competent és:

Secretari o secretària general de la Conselleria de Famílies, Benestar Social i Atenció a la Dependència del Govern de les Illes Balears (mitjançant el Departament Jurídic).

Telèfon: 971177401

Correu electrònic: serveilgtbi@caib.es

Adreça: Pl. de la Drassana, 4, 07012 Palma (Illes Balears).

3.3. Delictes d'odi i discriminació

Els delictes d'odi són infraccions penals on se selecciona la víctima, el lloc o l'objecte de la infracció per la seva pertinença -real o suposada- a un grup per raó de la seva raça, origen nacional o ètnic, l'idioma, la religió, la diversitat funcional, cognitiva o sensorial, l'orientació sexual, la identitat de gènere o altres factors similars.

Qualsevol delicte dels previstos en el Codi Penal, pot ser considerat un delicte d'odi si la seva motivació ha estat l'orientació sexual, la identitat o expressió de gènere de la víctima ja sigui aquesta real o percebuda. No tots els delictes que pugui patir una persona LGTBIAQ+ seran considerats delictes d'odi simplement perquè la víctima pertanyi a aquest col·lectiu. Per a què es consideri que estem davant d'un delicte d'odi, s'ha d'acreditar que el motiu del delicte va ser la pertinença de la víctima al col·lectiu LGTBIAQ+.

Si t'agredeixen, amenacen o causen algun mal a tu o les teves pertinences o propietats i ho fan per la teva orientació sexual o per la teva identitat o expressió de gènere (o perquè creuen que ets LGTBIAQ+ encara no sent-ho), estàs sent víctima d'un fet que es considera delicte i que, per aquesta motivació LGTBI-fòbica, es qualifica com a 'delicte d'odi'. El que motiva a la persona o persones que et ataquen és l'odi a la condició de lesbiana, gai, trans*, bisexual o intersexual, o l'aparença de ser-ho.

Per saber què s'ha de fer si pateixes o si presencies una agressió per LGTBI-fòbia pots veure el vídeo del GOIB en l'enllaç següent (també està inclòs en l'apartat Referències videogràfiques d'aquest Mapa de Recursos):

<https://www.youtube.com/watch?v=WXIccTCRw3g>

Des de la [FELGTBI+](#), per recordar que dia **22 de juliol és el Dia Europeu de les víctimes de delictes d'odi** han fet **3 infogrames** resumint la Guia ràpida per a víctimes de delictes d'odi per LGTBI-fòbia:

Aquesta Guia i la resta de guies que ha elaborat Charo Alises es poden descarregar a la pàgina webde la Direcció General per a la igualtat real i efectiva de les persones LGTBI+ del Ministeri d'Igualtat des de l'enllaç:

<https://www.igualdad.gob.es/ministerio/dglgtbi/Paginas/index.aspx>

22JULIO Día Europeo de las Víctimas de los Delitos de Odio

¿QUÉ PUEDES HACER SI HAS SUFRIDO UNA AGRESIÓN POR LGTBIFOBIA?

- 1** Llama en ese mismo momento a la policía o a la guardia civil para que acuda al lugar de los hechos: 112 (Emergencias) 091 (Policía Nacional) 062 (Guardia Civil)
- 2** Si no puedes llamar por teléfono, también puedes utilizar la app ALERTCOPS
- 3** Si prefieres denunciar desde una comisaría o desde otro lugar, pide tras la agresión los datos de los testigos que hubiera para facilitarlos al denunciar
- 4** Si tienes algún tipo de dolencia o no te encuentras emocionalmente bien, acude a un centro de salud y especifica que has sufrido una agresión por ser LGTBI para que conste en el parte médico
- 5** Tras acudir al centro de salud debes interponer la denuncia en una comisaría o en el cuartel de la Guardia Civil. Si no te encuentras bien, puedes hacerlo al día siguiente en compañía de quién quieras
- 6** Puedes denunciar por escrito o de forma verbal. Si se hace verbalmente, se extenderá un acta en forma de declaración que será firmada por tí y por quien tome la declaración. Lee la denuncia atentamente para ver si refleja bien lo que has denunciado
- 7** Si tienes dudas sobre si realizar o no la denuncia contacta con la Línea Arcoíris de FELGTB: Llámanos al 913 604 605 o escríbenos por WhatsApp al 676 78 58 30

Fuente: Guía rápida para víctimas de delitos de odio por LGTBifobia

FELGTB Federación Estatal de Lesbianas, Gais, Trans y Bisexuales

22JULIO Día Europeo de las Víctimas de los Delitos de Odio

¿QUÉ DEBE CONTENER LA DENUNCIA?

1

Que tienes la convicción de que te han agredido, humillado y/o amenazado por ser o parecer LGTBI y que crees que es el único motivo

2

Reproduce las palabras, frases o insultos sobre tu orientación sexual o identidad de género que te hayan dicho

3

Describe a quien te agredió: si llevaba ropa, tatuajes, complementos o simbología propia de grupos ultra, de partidos políticos o de equipos de fútbol

4

Detalla si el lugar donde se produjo la agresión es un lugar frecuentado por personas LGTBI

5

Explica si cuando se cometió el delito tú llevabas algún signo distintivo del colectivo LGTBI (banderas, pulseras, colgantes, etc.)

6

Apunta si el delito se cometió en una fecha señalada para el colectivo LGTBI

7

Especifica si eres activista en una asociación LGTBI

8

Señala si en los días anteriores hubo algún tipo de declaración pública de alguien relevante contra las personas LGTBI

Fuente: Guía rápida para víctimas de delitos de odio por LGTBIfobia

 FELGTB Federación Estatal de Lesbianas, Gais, Trans y Bisexuales

22JULIO Día Europeo de las Víctimas de los Delitos de Odio

¿CÓMO COMBATIR LOS INCIDENTES DE ODIO POR LGTBI?

1

Luchar tajantemente contra los discursos de odio que señalan a los grupos vulnerables, para que sea socialmente intolerable su uso especialmente desde las instituciones

2

Formar a los cuerpos y fuerzas de seguridad del Estado y al Poder Judicial para facilitar los procesos de denuncia y la identificación del agravante de "LGTBifobia"

3

Educar en diversidad en las escuelas para formar en valores y prevenir el odio

4

Al denunciar, las agresiones pueden contabilizarse de manera que amplían el conocimiento sobre esta realidad y facilita la adopción de medidas para erradicarla

Fuente: Guía rápida para víctimas de delitos de odio por LGTBifobia

 FELGTB Federación Estatal de Lesbianas, Gais, Trans y Bisexuales

Per més informació, pots consultar i descarregar el **Protocol d'Atenció a les Víctimes dels delictes d'odi per a les policies locals de les Illes Balears** en l'enllaç següent:

https://www.caib.es/sites/serveilgtbi/ca/protocol_atencia_a_vactimes_dels_delictes_dodi_0/

On denunciar un delict d'odi i Serveis d'atenció a les Illes Balears

En cas d'urgència		112	
Guàrdia Civil		900 101 062	
Polícia Nacional		900 100 091	
Comissaries de la Policia Nacional	Seu Superior de la Policia Nacional a les Illes Balears	971 225 200	C/Simó Ballester, 8 (antic C/Ruiz de Alda, 8) 07011 Palma de Mallorca
	Comissaria de Districte Oest	971 200 753	Carretera de Valldemossa, 13 07010 Palma de Mallorca
	Comissaria de Districte Platja de Palma	971 494 214	Marbella, 37 07610 Palma de Mallorca
	Comissaria de Palma aeroport	971 789 245	Aeroport de Son San Juan 07611 Palma de Mallorca
	Comissaria Local de Manacor	971 823 003	C/Rambla rei Jaume, 8 07500 Manacor
	Comissaria Local de Ciutadella de Menorca	971 381 090	C/Argentina, 4 07760 Ciutadella de Menorca
	Comissaria Local de Maó	971363712	C/concepció, 1 07701 Maó
	Comissaria Local d'Eivissa	971 398 463	Avinguda de la pau, s/n 07800 Eivissa
Jutjat d'Instrucció	Palma	971 721 748	Vía Alemanya, 5 07003 Palma de Mallorca
	Inca	971 500 293 971 5005 04	C/ Pureza, 72. (Pza. del Bestiar) 07300 Inca
	Manacor	971 551 965 971 555 721	C/ Jaume II, 26 07500 Manacor
	Maó	971 363 203 971 350 824	C/ Antoni Juan Alemany, 4 07700 Maó
	Ciutadella	971 481 419 971 384 509	C/ República Argentina, s/n 07760 Ciutadella de Menorca
	Eivissa	971 314 962 971 314 907	Avda. Madrid, 15 07800 Eivissa
Fiscalia per delictes d'odi i discriminació a les Illes Balears	JOSE DIAZ CAPPÀ	971 219 444 971 219 350 jose.diaz@fiscalia.mju.es	Plaça des Mercat, 12 07001 Palma de Mallorca
Oficina d'Assistència a Víctimes de Delictes violents i contra la llibertat sexual	Mallorca	971 678 611 971 678 612 971 678 616 victimas.palmademallorca@justicia.es	Vía Alemanya, 5 Edifici dels Jutjats 07003 Palma de Mallorca
	Eivissa	971 195 044 971 195 020 victimas.ibiza@justicia.es	C/ Madrid, 15 07800 EIVISSA
	Menorca	971 368 501 victimas.mahon@justicia.es	C/ Antony Joan Alemany, 2 07701 MAÓ

- **Ministeri de Justícia; Oficina d'Assistència a Víctimes del Delicte:**

Què ofereixen :

- Informació a les víctimes, directes o indirectes, sobre els seus drets per evitar la desprotecció després del delicte.
- Informació a las víctimes sobre el procediment per a la interposició de la denúncia penal, lloc a on ha d'interposar-les, orientació sobre el seu contingut i forma, així com la seva tramitació en el jutjat.
- Faciliten informació sobre l'estat dels procediments que afectin a les víctimes.
- Acompanyament a les víctimes que ho sol·licitin a les diligències judicials.
- Prestació d'assistència psicològica a les persones que han estat víctimes d'un delicte o que per les seves circumstàncies es troben en una situació que pot considerar-se de risc potencial.
- Orientació a la víctima sobre els recursos socials existents i facilitar l'accés a ells, mitjançant derivació, si procedeix.

- **Unitat de Delictes d'Odi i Discriminació de la Fiscalia General de l'Estat:**

Més informació en aquest enllaç:

<https://www.fiscal.es/delitos-de-odio-y-discriminacion>

Fiscal de Sala Coordinador de la Unitat de Delictes d'Odi i Discriminació des de juliol de 2023: **Miguel Ángel Aguilar**

La Unitat de Delictes d'Odi i Discriminació de la Fiscalia General de l'Estat ofereix una resposta penal especialitzada davant infraccions penals motivades per la intolerància, la discriminació o el rebuig a les persones pel fet de ser diferents. Actuem en defensa de principis constitucionals com la igualtat, la no-discriminació i la dignitat de les persones davant delictes que socaven el nostre model de convivència plural i aquests valors superiors que constitueixen el fonament de l'Estat social i democràtic de dret.

Creada en virtut de la Llei 15/2022, de 12 de juliol, integral d'igualtat de tracte i no-discriminació, la Unitat neix el juliol de 2023 per assumir les funcions de coordinació i supervisió de la xarxa de fiscals especialistes de tot el territori nacional. El seu objectiu és garantir una resposta jurídica eficaç, homogènia i especialitzada per afrontar la investigació, la persecució i la sanció dels delictes

d'odi, d'acord amb els principis constitucionals de legalitat, unitat d'actuació i protecció dels drets fonamentals.

L'especialització del Ministeri Públic en aquesta matèria respon a la complexitat tècnica dels delictes d'odi, que exigeix una intervenció qualificada en totes les fases del procés penal, i a la necessitat d'oferir un tracte sensible i respectuós a les seves víctimes, amb especial atenció a les seves fragilitats i vulnerabilitats específiques. La Unitat promou la millora de la recollida de dades estadístiques, la cooperació interinstitucional, la interlocució amb entitats del tercer sector i la formació contínua d'operadors jurídics i cossos policials.

Des de la seva creació, la Unitat impulsa iniciatives orientades a pal·liar la infradenúncia d'aquests delictes, millorar l'atenció a les seves víctimes i contribuir a l'erradicació de comportaments discriminatoris, reforçant el compromís institucional del Ministeri Fiscal amb la justícia, la igualtat i la dignitat de totes les persones.

A cada província, la Fiscalia inclou una persona especialitzada en delictes d'odi i discriminació sota el terme "Fiscalia delegat a la tutela penal de la igualtat i la no discriminació".

Davant d'un delicte d'odi és aconsellable que us poseu en contacte directament amb aquesta persona a la vostra província per enviar-los tota la informació.

Pot presentar la seva denúncia davant la Fiscalia o, si vostè ja l'ha presentat en un altre lloc (policia, Jutjat...), pot enviar una còpia de la seva denúncia.

Qui pot denunciar?

La víctima o qualsevol persona que hagi estat testimoni o tengui coneixement d'una conducta relacionada amb un delicte d'odi pot denunciar.

Què es pot denunciar?

Si t'agredeixen, t'amenacen o causen qualsevol dany a -la teva persona o les teves coses o propietats i ho fan a causa de la teva orientació sexual, la teva identitat de gènere o expressió de gènere (o perquè creuen que ets LGTBIAQ+ encara que tu no t'hi identifiquis) estàs sent víctima d'un fet que es pot considerar delicte i que, per aquesta motivació LGTBI-fòbica, es podria qualificar com a delicte d'odi. El que motiva la persona o persones que t'ataquen és molt important, doncs ho fan

perquè ets (o pensen que pots ser) lesbiana, gai, trans*, bisexual, intersexual o queer (LGTBIAQ+).

Es pot denunciar qualsevol agressió, insult, amenaça, xantatge, incitació a la violència contra la teva persona o denegació de servei (públic o privat), discriminació laboral, assetjament escolar per raó d'orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere o pel tipus de relació afectiva. S'inclouen també els delictes comesos a través de mitjans de comunicació o xarxes socials.

Com es pot actuar?

El primer que pots fer és contactar amb la policia en el mateix moment, contar el que ha succeït i demanar que acudeixin al lloc on ets i a on s'ha produït l'agressió. Si acudeixen ràpidament poden fins i tot ser capaços de localitzar i detenir la persona o grup de persones que t'han atacat. Si no la localitzen en aquest moment, és el moment que prenguin les dades personals dels possibles testimonis del que ha succeït per tenir-lo en compte en el seu atestat policial. Sobre els testimonis, recorda que has de demanar les seves dades personals per facilitar-les en la denúncia que facis.

En qualsevol cas, si tens qualsevol tipus de lesió o no estàs bé emocionalment, pots acudir a un centre de salut (PAC) o a un Hospital perquè t'atenguin. Allà és essencial que comuniquis al personal sanitari que has estat víctima d'una agressió pel fet de ser una persona LGTBIAQ+, perquè ho facin constar a l'informe mèdic d'urgències i te puguin facilitar una còpia.

Després d'acudir al centre de salut (PAC) o Hospital, podràs d'interposar la denúncia en una comissaria. Si en aquest moment no tens força o ànim suficients, també pots fer-ho l'endemà amb més tranquil·litat i en companyia d'alguna persona de la teva confiança. Recorda que si no tens ningú que pugui acompanyar-te pots contactar amb els SAI (Servei d'Atenció Integral) insulars, que podran oferir-te suport. Trobaràs més informació dels Serveis d'Atenció Integral a persones LGTBI (SAI) que ja estan en marxa en l'apartat de recursos insulars d'aquesta Guia.

Com es presenta la denúncia?

- Per denunciar els fets pots anar en soledat o en companyia de la persona que et doni més confiança i que en aquests moments estigui disponible pensa que també pot ser un advocat o advocada o una persona d'algun col·lectiu LGTBIAQ+ de la teva localitat.

- La denúncia es pot fer per escrit o verbalment, pot fer-se presencialment i també a través d'una persona representant amb un apoderament especial.
- Has de signar la denúncia sempre, però abans l'has de llegir acuradament i sense pressa per veure si reflecteix bé el que has denunciat i que queda clara la motivació de qui t'ha agredit, és a dir, que ho ha fet perquè ets una persona LGTBIAQ+.
- No és necessari que la denúncia es dirigeixi contra una persona determinada amb nom i cognoms, encara que si sospites de qui ha estat ho pots dir perquè aquesta sospita consti a la denúncia.
- Tampoc és necessària la intervenció d'un advocat/advocada o procurador/procuradora, ni tampoc és necessari posar cap fiança.
- Si realitzes la denúncia verbalment, s'estendrà una acta en forma de declaració que serà firmada per tu i per la persona funcionària o autoritat que prengui la declaració. En l'acta ha de fer-se constar les teves dades personals com a denunciant.
- Tens dret a disposar d'una còpia de la denúncia o, si escau, un resguard d'haver-la presentada. En el cas que no et donin una còpia o resguard, recorda que ho pots sol·licitar. No pots decantar-te del que has manifestat en la denúncia.
- Una vegada feta la denúncia, es procedirà a comprovar els fets que has denunciat i la seva veracitat.

Contingut de la denúncia

- Tant en la denúncia verbal com a l'escrita és molt important fer una descripció el més exacta i detallada possible sobre el que ha succeït, és a dir, sobre els fets. També és important donar tots els detalls que es coneguin i es recordin com poden ser adreces, dades de persones sospitoses, testimonis, etc.

- Quan estem davant d'un delict d'odi, a més de descriure els fets de la forma més detallada possible, és molt important que facis constar les dades següents:
 1. Que tens la convicció que t'han agredit/humiliat/amenaçat per la teva orientació sexual o identitat de gènere.
 2. Que l'única raó de què t'hagin agredit/humiliat/amenaçat és per l'orientació sexual o la identitat de gènere, i que estàs segur que no hi ha cap altra causa per l'agressió.
 3. És bo reproduir i dir les paraules, frases, o insults sobre la teva orientació sexual o la identitat de gènere que t'hagin dit les persones que t'han agredit/humiliat/amenaçat.
 4. La seva aparença física i la seva indumentària també són molt importants: si portava roba, accessoris, senyeres, tatuatges o qualsevol tipus de simbologia típica de grups ultra, de partits polítics, d'equips de futbol, etc.
 5. Si el lloc on han succeït els fets és un lloc que és freqüentat per persones LGTBIAQ+.
 6. Si quan varen succeir els fets, portaves qualsevol signe distintiu del col·lectiu LGTBIAQ+ (banderes, polseres, penjolls, etc.)
 7. Si els fets varen succeir en una data senyalada per al col·lectiu LGTBIAQ+ o que es celebrava qualche acte o reunió (per exemple, el Dia de l'Orgull LGTBI, Dia de la Visibilitat Trans*, etc.).
 8. Si ets una persona activista en una associació LGTBIAQ+.
 9. Si en els dies previs hi va haver algun tipus de declaració pública d'algú rellevant contra les persones LGTBIAQ+.

En cas que t'hagis oblidat de contar alguna cosa que consideris important, no et preocupis, quan la denúncia passi als jutjats, tindràs l'oportunitat d'ampliar-la.

Documents que cal aportar amb la denúncia

Es poden aportar amb la denúncia tots aquells documents que recolzin els fets que han succeït (parts mèdics, psicològics, fotografies, captures de pantalla, etc.), així com enregistraments d'àudio i vídeo. En els casos de ciberodi, és necessari aportar les captures de pantalla on apareixen els textos vexatoris i/o amenaçants, així com els fitxers informàtics que contenen la informació acreditativa de l'assetjament a través de les xarxes.

Testimonis dels fets

En el moment d'interposar la denúncia, és molt important esmentar aquelles persones que poden haver presenciat aquests fets proporcionant les seves dades personals i forma de contacte, en cas que ho sàpigues. En aquest sentit, quan els fets passin has de recordar de demanar-los aquestes dades que després hauràs d'aportar en la denúncia.

Drets que tens com a víctima d'un delicte d'odi

- **Acompanyament.** Recorda que pots anar a denunciar i comparèixer davant les autoritats en companyia d'una persona de confiança, la que triïs.
- **Informació.** Recorda que tens dret a rebre informació sobre les mesures d'assistència i suport disponibles; sobre el procediment a seguir per a sol·licitar-les; a obtenir una còpia de la denúncia; a que es respectin els teus drets com a víctima i que estan recollits en l'Estatut de la Víctima; a sol·licitar els ajuts que estan previstos en la Llei; i a rebre la informació que existeixi sobre la causa penal.
- **Dret a comprendre i a ser entès/entesa.** Recorda que tens dret a tenir una traducció en el teu idioma si necessites estar ben informat/informada i fer-te entendre, també tens dret a un/una intèrpret de llengua de signes si ho necessites.

- **Protecció.** Recorda que pots demanar un ordre d'allunyament per a que la persona que t'ha agredit no s'acosti a tu així com que se li prohibeixi comunicar-se amb tu per qualsevol mitjà.
- **Assistència i suport.** Pots acudir a les Oficines d'Assistència a la Víctima que solen estar a les seus dels Jutjats, Tribunals i Fiscalies. Allà t'atendran les teves primeres necessitats i et facilitaran la informació que necessitis.
- **Justícia gratuïta.** Si compleixes els requisits legals, pots demanar un advocat/advocada d'ofici per exercir l'acusació particular. És molt recomanable personar-se en el procediment amb un advocat/advocada per a què els teus interessos estiguin degudament protegits.
- **Participació activa en procediments penals.** Pots personar-te en el procediment amb un advocat/advocada i exercir l'acusació particular. Recorda que és molt recomanable l'assistència lletrada en aquest tipus de delictes.
- **Aportar proves.** Si estàs o no personat/personada en el procediment pots aportar les proves que tinguis.
- **Participació en l'execució.** Tens dret a que se notifiquin resolucions com l'auto de qualificació en tercer grau o l'auto de llibertat condicional de la persona condemnada per un delictes d'odi comès contra la teva persona. A més tens dret a recórrer aquestes resolucions si ho estimes oportú.
- **Reemborsament de despeses** causades pel procediment judicial.
- **Justícia restaurativa.** Tens dret a obtenir una adequada reparació material i moral pels danys que t'ha causat el delictes comès contra la teva persona.

3.4. Conductes discriminatòries dins l'àmbit del treball

Segons l'article 33.3 de la llei 8/2016, les conductes discriminatòries per orientació sexual, identitat de gènere o expressió de gènere que tinguin lloc dins l'àmbit del treball i que estiguin tipificades com a infracció per la legislació laboral, **han de ser objecte d'investigació i, si escau, de sanció, d'acord amb el procediment i la tipificació establerts per la legislació laboral.**

Les vies legals per poder defensar-nos en cas de patir discriminació en l'ocupació per ser LGTBIAQ+ són:

Denúncia davant la inspecció de treball

L'inspector o inspectora, investigará els fets sense indicar en cap moment qui ha interposat la denúncia. Amb el que descobreixi, redactarà una acta que ens servirà de prova si iniciem un procediment judicial. L'inspector o inspectora podrà requerir l'empresa perquè cessi l'assetjament i obligar-la a prendre mesures perquè l'assetjament acabi, així mateix, podrà sancionar l'empresa, tant per ser l'origen de l'assetjament, com per no haver-ho evitat, com és la seva obligació.

Podeu contactar amb la Direcció General de Treball i Salut Laboral de la Conselleria de Treball, Funció Pública i Diàleg Social. El telèfon és 971 176 200.

Activació del protocol d'assetjament laboral

Comprovar si en el Conveni Col·lectiu existeix un protocol davant l'assetjament i en aquest cas, activar-lo.

Posar els fets en coneixement del Comitè de Seguretat i Salut de l'empresa

El Comitè de Seguretat i Salut investigará els fets perquè s'adoptin les mesures necessàries. Funciona quan l'assetjament prové d'una altra persona treballadora, no per part de l'empresa.

Denunciar la direcció de l'empresa

Quan l'assetjament procedeix de la mateixa empresa es pot utilitzar aquesta via. L'empresa té l'obligació d'evitar situacions d'assetjament i vetllar per la salut de les persones treballadores.

Jurisdicció social

_ Demanda per a la tutela de drets fonamentals per a la defensa de la dignitat de la persona. És un procediment urgent i preferent.

_ Procediment per a extingir la relació laboral. Té com a objecte demanar que s'extingeixi la relació laboral amb l'empresa a causa de l'assetjament discriminatori i que es reconegui la màxima indemnització, com si es tractés d'un acomiadament improcedent amb la possibilitat de demanar prestació per atur.

_ En els dos procediments esmentats, es pot exigir a l'empresa una indemnització pels danys i perjudicis que l'assetjament hagi causat. Caldrà quantificar els danys i demostrar-los.

_ En aquests procediments, es pot sol·licitar al jutge o jutgessa que eximeixi la persona treballadora de l'obligació d'assistir al lloc de treball mentre es soluciona el procediment podent cobrar el salari mentrestant.

_ Quan es tracta d'un procediment judicial per vulneració de drets fonamentals, s'inverteix la càrrega de la prova: l'empresa ha de provar que no ha existit discriminació.

Jurisdicció Contenciosa-Administrativa

Quan s'és funcionari públic o funcionària pública no s'ha d'acudir a la via laboral sinó a la via contenciosa. En l'Administració Pública existeix un protocol contra l'assetjament per sol·licitar a instàncies jeràrquiques superiors que s'acabi amb aquesta situació. En el cas que l'Administració no actuï, hi ha la possibilitat de demandar-davant els Jutjats Contenciosos-Administratiu, així com demanar una indemnització per danys i perjudicis.

El Protocol per a la prevenció i l'actuació en els supòsits d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe, d'orientació sexual, d'identitat de gènere i d'expressió de gènere de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (CAIB) és aplicable a tot el personal funcionari representat a la Mesa Sectorial de Serveis Generals i al personal laboral de serveis generals que presta serveis en l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, tant en el lloc de treball habitual com en qualsevol altre espai en què es dugui a terme l'activitat laboral, independentment que es produeixi dins o fora de les instal·lacions de l'Administració de la CAIB (berenar, assistència a cursos, conferències, reunions, desplaçaments entre el domicili i el lloc de feina, etc.).

Quan la persona denunciant o la persona denunciada no pertanyin als serveis generals, s'aplicarà el protocol de l'ens on treballa la persona denunciada. Quan es produeixi aquesta situació, s'han d'activar mecanismes de coordinació i d'informació recíproca entre els dos ens.

La cap del **Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere** ha participat activament com a convidada en totes les sessions de la Comissió Tècnica de Seguiment del Pla d'Igualtat per poder **incorporar la perspectiva LGTBIAQ+ en la modificació del Protocol anterior**.

El Protocol per a la prevenció i l'actuació en els supòsits d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe, d'orientació sexual, d'identitat de gènere i d'expressió de gènere de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (CAIB) s'ha publicat al BOIB núm. 22, de 18 de febrer de 2023 com a Resolució de la consellera de Presidència, Funció Pública i Igualtat, que modifica el Protocol anterior.

El Pla d'Igualtat de la CAIB i el Protocol actualment en vigor es pot descarregar en els enllaços següents:

Enllaç per descarregar la versió consolidada del Protocol (en català):

https://intranet.caib.es/sites/igualtat/ca/protocol_per_prevenir_i_actuar_en_casos_assetjament_sexual_per_raa_de_sexe_o_d_aorientacia_sexual/?tipo=alfa

Enlace para descargar la versión consolidada del Protocolo (en castellano):

https://intranet.caib.es/sites/igualtat/es/protocol_per_prevenir_i_actuar_en_casos_assetjament_sexual_per_raa_de_sexe_o_d_aorientacia_sexual/?tipo=alfa

Enllaç per descarregar el IV Pla d'Igualtat de la CAIB 2024-2027 (en català):

<https://www.caib.es/sites/igualtat/ca/inici/>

Enlace para descargar el IV Plan de Igualdad de la CAIB 2024-2027 (en castellano):

<https://www.caib.es/sites/igualtat/es/inici/>

Qualsevol empleat o empleada pública inclòs dins l'àmbit d'aplicació d'aquest Protocol que es consideri víctima d'assetjament per raó de sexe, d'orientació sexual, d'identitat de gènere o d'expressió de gènere (i característiques sexuals per les persones intersex) en el seu àmbit laboral, o bé qualsevol persona que tengui coneixement de situacions d'assetjament, pot presentar una denúncia o comunicar els fets al Servei de Prevenció de Riscos Laborals.

Abans de presentar una denúncia i també en qualsevol moment, pots sol·licitar informació, assessorament o orientació al Servei de Prevenció de Riscos Laborals:

971 176 060 / a/e: serveideprevencio@dgun.caib.es

3.5. Protecció de la legislació civil enfront d'actes d'LGTBI-fòbia

Els actes discriminatoris contra persones LGTBIAQ+ són perseguibles civilment a través de la Llei Orgànica 1/1982, de 5 de maig, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge.

Aquesta Llei estableix al seu art. 1 que: *«El dret fonamental a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge, garantir en l'article 18 de la constitució, serà protegit civilment front a tot gènere d'intromissions il·legítimes, d'acord amb allò que estableix la present Llei orgànica»*

En concret, sembla que en el cas d'un acte d'LGTBI-fòbia, es podria considerar una intromissió il·legítima en l'àmbit de protecció de la llei (art.7) *especialment en els següents casos:*

(...) 4. La revelació de dades privades d'una persona o família conegudes a través de l'activitat professional o oficial de qui les revela.

(...) 7. La imputació de fets o la manifestació de judicis de valor a través d'accions o expressions que d'alguna manera lesionen la dignitat d'altra persona, menystenint la seva fama o atemptant contra la seva pròpia estima.

D'acord amb l'article 9.2, a la demanda es podrà sol·licitar el següent:

La tutela judicial comprendrà l'adopció de totes les mesures necessàries per posar fi a la intromissió il·legítima de que es tracti i, en particular, les necessàries per a:

a) El restabliment d'allò perjudicat en el ple gaudi dels seus drets, amb la declaració de la intromissió patida, el seu cessament immediat i la reposició de l'estat anterior. En cas d'intromissió en el dret a l'honor, el restabliment del dret violat inclourà, sense perjudici del dret de rèplica pel procediment legalment previst, la publicació total o parcial de la sentència condemnatòria a costa de la persona condemnada amb almenys la mateixa difusió pública que va tenir la intromissió patida.

b) Prevenir intromissions imminents o ulteriors.

c) La indemnització dels danys i perjudicis causats.

d) L'apropiació per part de la persona perjudicada del lucre obtingut amb la intromissió il·legítima en els seus drets.

S'ha de tenir en compte que la persona perjudicada disposa d'un termini de 4 anys per poder exercitar aquestes accions (art.9.5).

Per altra banda, d'acord amb la Llei d'Enjudiciament Civil, en aquest tipus de demandes, es requereix la intervenció d'advocat o advocada i procurador o procuradora.

4. ENTITATS i COL·LECTIUS
LGTBIAQ+ i
ASSOCIACIONS/INICIATIVES
COMPROMESSES AMB LA DIVERSITAT
SEXUAL I DE GÈNERE

4.1. Entitats i col·lectius LGTBIAQ+ en actiu a les Illes Balears

-Ben Amics

Ben Amics, Associació LGTBI de les Illes Balears és una associació sense ànim de lucre que combat la situació de discriminació legal i de marginació social que sofreixen les persones del col·lectiu LGTBIAQ+. Fa feina per aconseguir la plena igualtat i el respecte de la societat cap a la diversitat afectivosexual. Ben Amics va començar a funcionar l'octubre de 1994 i té, per tant, una llarga trajectòria en la defensa dels drets del col·lectiu LGTBIAQ+.

Belén Luna, presidenta de Ben Amics, Associació LGTBI de les Illes Balears
Jan Gomez Saiz, coordinadora tècnica.

C. Guillem Galmés, 2, entresòl, 1^r 2a
07004 Palma
Tel.: 608 36 68 69

A/e: benamics@benamics.com, presidencia@benamics.com
Web: www.benamics.com

-La Llave del Armario – Sa Clau de s’Armari

La Llave del Armario – Sa Clau de s’Armari és un col·lectiu LGTBI+ sense ànim de lucre, l'àmbit d'actuació del qual són les illes d'Eivissa i Formentera. Els principals fins de l'associació són:

- Afavorir el lliure desenvolupament de les persones en sintonia amb la seva orientació sexual i identitat de gènere, remouent qualsevol obstacle social o forma de discriminació cap a les persones gais, lesbianes, bisexuals, transsexuals, intersex, etc.
- Servir de via per coordinar, estudiar i orientar sobre polítiques d'igualtat, transformació social i educació en el respecte a la diversitat sexual, familiar i afectiva.
- Promoure valors de respecte cap a la diversitat d'orientació sexual i identitat de gènere, i sensibilitzar sobre la realitat social de lesbianes, gais, bisexuals i transsexuals a través de la cultura i els mitjans de comunicació.
- Conscienciar sobre hàbits de vida saludables i treballar específicament la prevenció del VIH-SIDA i altres infeccions de transmissió sexual.

Antoni Martí Torres, president del Col·lectiu La Llave del Armario – Sa Clau de s’Armari, també és vocal titular i vicepresident del Consell d’LGTBI de les Illes Balears *(ocuparà la vicepresidència fins al 13 de març de 2026)*.

Telèfon de contacte:

• 620 16 86 42 (Antoni Martí Torres)

C/ Madrid, 52, bxs. 07800 Eivissa (seu de la Plataforma Sociosanitària)

A/e: lallavedelarmario@gmail.com

Web: www.lallavedelarmario.org

-Associació DIVERXIA Menorca

L'associació DIVERXIA MENORCA és un espai de trobada i suport en matèria LGTBI+ que ha nascut per visibilitzar la diversitat a la nostra illa.

Les nostres finalitats són:

- Treballar per una societat més plural i respectuosa des de la defensa i la promoció dels Drets Humans i el feminisme.
- Promoure la completa equiparació legal i social de totes les persones independentment de la seva orientació sexual, identitat o expressió de gènere.
- Visibilitzar la diversitat LGTBI+ a Menorca, fent-la més plural, inclusiva i respectuosa.
- Lluitar contra l'LGTBI-fòbia i davant qualsevol tipus de discriminació i violència per raó d'orientació sexual i identitat o expressió de gènere.
- Fomentar el respecte, la no-violència i la no-discriminació envers el col·lectiu LGTBI+.

Quines activitats vol portar a terme Diverxia Menorca?

- Activitats per al foment de la inclusió social de la diversitat familiar, de gènere i la diversitat afectivosexual.
- Accions de difusió, sensibilització i educació per impulsar el coneixement en matèria LGTBI+.
- Col·laboració i coordinació amb altres entitats, societat civil i administració pública en el desenvolupament d'iniciatives i polítiques en matèria LGTBI+.
- Realització, potenciació i/o col·laboració en l'elaboració d'estudis i treballs relacionats amb la matèria LGTBI+.
- Potenciació, desenvolupament i execució d'activitats, projectes, campanyes i manifestacions culturals pròpies del col·lectiu LGTBI+

Com contactar amb Diverxia?

President de la Junta directiva: Andrés Armengol Sans

Tel.: 679 907 585

A/e: diverxiamenorca@gmail.com Web: www.diverxiamenorca.com

Xarxes socials:

Facebook: Diverxia Menorca

Instagram: @diverxiamenorca

-La Lioparda teatre

La Lioparda teatre és una associació que treballa per la visibilització i els drets de les persones LGTBIAQ+ a través de la cultura.

Imparteix tallers i realitza peces de teatre, així com també du a terme projectes d'investigació en l'àmbit socioeducatiu relacionats amb les causes i les conseqüències de l'LGTTBI-fòbia des d'un enfocament interseccional.

Com contactar amb La Lioparda Teatre?

A/e: laliopardateatre@gmail.com

Telèfon de contacte: 645 386 257

Persones de contacte: Manuela Acereda i Leo Albuquerque

-ARMI ASOCIACIÓN JUVENIL LGBTIQA+ DE BALEARES

ARMI és una associació sense ànim de lucre que pretén crear un espai segur físic i online per a les persones LGBTIQA+ de les Illes Balears, en especial atenció a la seva joventut. La nostra missió és promoure el respecte cap a la diversitat familiar i a les diferents orientacions sexuals i identitats de gènere, així com donar-les a conèixer i facilitar l'autodescobriment de la identitat a la població.

Oferim:

- Informació contrastada, sana i segura sobre el col·lectiu LGBTIQA+.
- Tallers, xerrades i activitats dirigides a professionals, famílies i població general.
- Acompanyament psicològic a membres del col·lectiu o en procés d'autodescobriment.
- Alternatives d'oci segures orientades a la creació de xarxes de suport.
- Col·laboració i coordinació amb altres entitats per crear i organitzar esdeveniments amb temàtica LGBTIQA+.

Contacte:

armi.lgbtiq@gmail.com

Instagram: [armi.app](#) [psico.armi](#)

Persones de contacte: Aldana Alegría i Alba Martín

4.2. Associacions/iniciatives compromeses amb la diversitat sexual i de gènere

-ALAS, Salut i Sexualitats

L'**Associació ALAS-Salut i Sexualitats** és una Associació de caràcter social, feminista, sense ànim de lucre ni afiliació política i aconfessional. La seva missió és fomentar i promocionar l'accés a l'educació i la salut sexual de la població, prestant especial atenció a les sexualitats diverses i al col·lectiu LGTBIAQ+; treballar per prevenir la transmissió del VIH i altres ITS i atendre les necessitats específiques de persones afectades pel VIH així com d'altres persones en situació de major vulnerabilitat per a la promoció i l'increment de la seva qualitat de vida.

Els principals serveis que ofereix són la prova ràpida del VIH i la sífilis, atenció social, atenció psicològica i orientació jurídica.

Persones de contacte:

Joan Viver, coordinador

Isabel Capó (psicòloga i sexòloga)

A Eivissa: Tècnica: Sofi Vergara

C/ Volta de la Mercè, 3, Entresòl A.

07002 Palma (Illes Balears)

Tel. / Whatsapp: **680 73 03 03**

A Eivissa: C/. Madrid, 52 07800 Eivissa (Illes Balears)

Tel. / Whatsapp: **620 11 99 72**

Si vols fer-te la prova ràpida del VIH, només has de demanar cita prèvia al telèfon 680 73 03 03, o bé per correu electrònic a l'adreça pruebavih@alas-baleares.com

A/e: alas@alas-baleares.com, atpsicologica@alas-baleares.com,
coordinacion@alas-baleares.com

A/e Eivissa: psicoibiza@alas-baleares.com

Web de l'entitat: www.alas-baleares.com

-Fundació IRES: «Relacions sanes»

La **Fundació IRES** fa feina en l'atenció social, psicològica i educativa de persones i col·lectius marginats en situació de risc social o amb dificultats econòmiques. Duu a terme iniciatives d'acció social amb persones vulnerables des d'una visió integral, treballa en la investigació i la formació a fi de crear models propis d'intervenció que transfereix als professionals de l'àmbit social, i desenvolupa campanyes de sensibilització i incidència per fer visibles els problemes i les necessitats socials.

L'any 2018 posen en marxa un nou projecte, **Relacions Sanes**, Servei d'atenció psicològica amb perspectiva de diversitat en l'orientació sexual i identitat de gènere. **Aquest projecte ofereix atenció psicològica a persones que pateixen o exerceixen violència intragènere** i promou relacions sanes.

Podeu descarregar el tríptic d'aquest Servei en aquest enllaç:

https://www.fundacioires.org/wp-content/uploads/RelacionsSanes_02.pdf

Av. Comte de Sallent, 11, 4^t A
07003 Palma

Persones de contacte:

• Daniel Jiménez, coordinador del servei

Tel.: 615867331

A/e: danieljimenez@fundacioires.org

• Maria Capellà Ripoll, psicòloga i Tanit Vilà Fornés, psicòloga

Tel.: 971 72 28 56 / 971 77 34 78

A/e: mariacapella@fundacioires.org, tanitvila@fundacioires.org

Web i adreça electrònica de contacte:

<https://www.fundacioires.org/ca/que-fem/ecosistema-de-projectes/relacions-sanes/>

relacionsanes@fundacioires.org

-Médicos del Mundo – Metges del Món Illes Balears

Metges del Món és una associació independent que treballa per fer efectiu el dret a la salut per a tothom, especialment per a les poblacions vulnerables, excloses o víctimes de desastres naturals, fam, conflictes armats o violència política.

Un dels projectes que actualment desenvolupa Metges del Món Illes Balears és «Obrint camins», adreçat a persones en situació de prostitució (la gran majoria, dones transsexuals). Aborda la salut sexual i reproductiva, així com la prevenció de malalties de transmissió sexual, i forma agents de salut. Així mateix, es treballa en la detecció de vulneracions de drets i es lluita per abolir la prostitució, una situació que resulta de la iniquitat i la injustícia.

Persones de contacte:

- Presidenta, tesorera y vocal de Proyectos Internacionales Mª Jesús Vílchez Marín
- Coordinadora autonòmica de Metges del Món Illes Balears (pendent)

C. de Ricard Ankerman, 1, bxs.

07006 Palma

Tel.: 971204359

Web: <https://www.medicosdelmundo.org/tags/metges-del-mon-illes-balears>

-Club Esportiu d'Escalada Formentera

Fundat en 2022 té la seva seu en *Es Roco* sala d'entrenament de Boulder i casa dels escalador*s.

El club va nèixer amb l'objectiu de fomentar l'escalada esportiva i ser espai de trobada per a la transformació social a l'illa de Formentera.

Per això es dedica fonamentalment a la formació d'escalada mitjançant els entrenaments en *Es Roco* així com les sortides i diferents formacions en roca, fomenta la participació d'infants i persones adultes a les competicions, tant d'àmbit Balear com a Nacional. Així mateix, des de la seva creació organitza cada any activitats de l'Orgull, l'Octubre trans i *Descuelgue: quimeras más allá de lo binario, encuentro de escaladores LGTBQAI+*.

No només és un espai de trobada inclusiva, sinó que promou la visibilitat LGTBQAI+ i també treballa per a l'eliminació de violències cap al col·lectiu.

Adreça: Carrer Diputat Marià Serra, 13. Local 2.

Es Roco 07860

Sant Francesc de Formentera

Telèfon de contacte: **675784802**

5. RECURSOS ESTATALS A L'ABAST **DEL COL·LECTIU LGTBIAQ+**

5.1. Dirección General para la igualdad real y efectiva de las personas LGTBI+

El treball del Ministeri d'Igualtat del govern d'Espanya mitjançant la Direcció General per a la Igualtat Real i Efectiva de les Persones LGTBI+ (abans Direcció General de Diversitat Sexual i Drets LGTBI) vetlla perquè la pertinença a la comunitat LGTBI no suposi un factor de discriminació. L'actual director general és Julio Valle Íscar.

Servicio Arcoiris de información y atención integral en materia de derechos LGTBI y delitos de odio por LGTBIfobia

#028 SERVICIO ARCOIRIS

☎ 028
✉ 028-online@igualdad.gob.es
💬 [Chat online](#)
📍 [Mapa de recursos](#)

Telèfon 028 per denunciar agressions LGTBI-fòbiques SERVEI GRATUÏT D'ÀMBIT ESTATAL (clicau en la imatge per accedir directament al xat)

Es pot accedir des de l'enllaç següent a aquest telèfon i a altres telèfons per altres discriminacions interseccionals, com el 021 contra el racisme i el 016 contra les violències masclistes.

<https://www.igualdad.gob.es/accede-a-lineas-telefonicas-especializadas-para-atencion-apoyo-y-proteccion-en-casos-de-violencia-de-genero-lgtbifobia-o-discriminacion-racial/>

Mapa de recursos LGTBI+ (àmbit estatal). Enllaç:

<https://wrlgtbi.igualdad.gob.es/recursos-lgtbi/search/Search.action>

Guía rápida para personas refugiadas sobre los derechos LGTBI en España.

Podeu accedir a tota la informació a la seva pàgina web, on trobareu més recursos i campanyes institucionals en favor dels drets de les persones LGTBIAQ+:

<https://www.igualdad.gob.es/ministerio/dglgtbi/Paginas/index.aspx>

5.2. Agencia Española de Protección de Datos: canal prioritario

L'Agencia Española de Protección de Datos disposa d'un canal prioritari per comunicar la difusió il·lícita de contingut sensible, un sistema que té com a objectiu donar una resposta ràpida en situacions excepcionalment delicades, com a aquelles que inclouen la difusió de contingut sexual o violent.

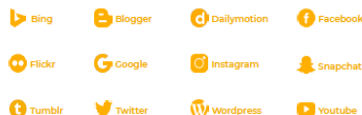
Web: <https://www.aepd.es/canalprioritario/>

Canal prioritario para comunicar la difusión de contenido sensible y solicitar su retirada

La Agencia Española de Protección de Datos dispone de un Canal prioritario para comunicar la difusión ilícita de contenido sensible, un sistema que tiene como objetivo dar una respuesta rápida en situaciones excepcionalmente delicadas, como aquellas que incluyen la difusión de contenido sexual o violento.

¿Qué puedo hacer si se difunden imágenes en las que aparezco?

Con carácter general, los afectados por estas conductas deben dirigirse al prestador de servicios en Internet solicitándole la retirada de imágenes que están siendo difundidas sin su consentimiento. A continuación se detallan los enlaces a algunos de los prestadores de servicios mayoritarios:

Cuando la solicitud de retirada de las imágenes haya resultado infructuosa, los afectados pueden presentar una reclamación en la Sede electrónica de la Agencia Española de Protección de Datos, acompañando la documentación acreditativa de haber solicitado la supresión en primer término al prestador de servicios online.

¿Y si se trata de imágenes de contenido sensible?

En situaciones excepcionalmente delicadas, cuando las imágenes incluyan contenido sexual o muestren actos de violencia, poniendo en alto riesgo los derechos y libertades de los afectados, especialmente víctimas de violencia de género o menores, los canales ofrecidos por los prestadores de servicios online pueden no resultar lo suficientemente eficaces y rápidos para evitar la difusión continuada de las imágenes.

El objetivo del Canal prioritario es hacer frente a estas situaciones, estableciendo una vía en la que las reclamaciones recibidas serán analizadas prioritariamente, permitiendo que la Agencia, como Autoridad independiente, pueda adoptar, si es preciso, medidas urgentes que limiten la continuidad del tratamiento de los datos personales.

¿Cómo puedo comunicar esa difusión de imágenes sensibles?

A través de www.aepd.es

El reclamante debe describir las circunstancias en que se ha producido la difusión no consentida de las imágenes, indicando en particular si la persona afectada es víctima de violencia de género, abuso o agresión sexual o acoso, o si pertenece a cualquier otro colectivo especialmente vulnerable como menores de edad, personas con discapacidad o enfermedad grave o en riesgo de exclusión social, así como especificando la dirección o direcciones web en las que se han publicado.

¿Qué decisión puede tomar la Agencia?

Tras el análisis de la reclamación formulada, la Agencia determinará la posible adopción urgente de medidas cautelares para evitar la continuidad del tratamiento de los datos personales. Por otra parte, la Agencia valorará si corresponde la apertura de un procedimiento sancionador contra las personas que hayan difundido ese material.

aepd | agencia española de protección de datos

Tú también #PuedesPararlo con el #CanalPrioritario

5.3. Oficina Nacional de Lucha contra los delitos de Odio (Ministerio del Interior)

Web amb informació sobre assistència policial i protecció a les víctimes o testimonis de delictes d'odi.

Es pot accedir a la pàgina en l'enllaç següent:

<https://www.interior.gob.es/opencms/es/servicios-al-ciudadano/delitos-de-odio/>

5.4. Reconeixement de gènere (menció relativa al sexe registral i al nom)

Què és la rectificació registral de la menció relativa al sexe?

És el canvi realitzat en el Registre Civil de la inscripció relativa al sexe d'una persona, **quan dita inscripció no es correspon amb la seva veritable identitat de gènere.**

Des de l'1 de març de 2023 amb l'entrada en vigor de la **Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantir dels drets de les persones LGTBI** aquest tràmit s'ha despatologitzat i ja no és exigible aportar cap informe mèdic de disfòria de gènere ni haver passat per 2 anys de tractament.

La sol·licitud pot presentar-se presencialment o per correu certificat en qualsevol registre civil i es pot afegir també la rectificació del nom en la mateixa sol·licitud.

Es pot accedir a la pàgina en l'enllaç següent (competències estatals):

https://administracion.gob.es/pag_Home/Tu-espacio-europeo/derechos-obligaciones/ciudadanos/familia/genero.html#.YK34eRKreic

Recordau que **qualsevol persona de nacionalitat espanyola major de 16 anys pot sol·licitar-la per si mateixa davant del Registre Civil.**

Les persones menors de 16 anys i majors de 14 podran presentar la sol·licitud per si mateixes assistides en el procediment per les seves persones representants legals i, si hi hagués desacord entre les persones representants legals o entre aquestes i la persona menor d'edat s'anomenarà una persona defensora judicial.

Les persones menors de catorze anys i majors de dotze podran sol·licitar-la prèvia autorització judicial.

Les persones amb discapacitat també podran sol·licitar la rectificació registral de la menció relativa al sexe amb les mesures de suport que necessitin.

Si voleu informació des d'una entitat de suport a persones trans*, podeu anar a qualsevol dels dos enllaços següents:

<https://euforia.org.es/informacion/registro-civil/>

<https://chrysalis.org/rectificacion-registral-de-la-mencion-relativa-al-sexo/>

Registres civils de les Illes Balears on sol·licitar el canvi de la menció registral del sexe i del nom per fer efectiu el dret a l'autodeterminació del gènere recollit en la Llei estatal 4/2023:

<u>Illa</u>	<u>Localitat</u>	<u>Direcció</u>	<u>Adreça electrònica</u>	<u>Telèfon</u>
Mallorca	Inca	Puresa, 72 (Plaça des Bestiar)	registrocivil.inca@justicia.es	971500438
Mallorca	Palma	Pare Ventura, 23	registrocivil.palmamallorca@justicia.es	971219430/29 (centraleta) 971219268 (telèfon directe)
Mallorca	Manacor	Plaça Creu Font i Roig	registrocivil.manacor@justicia.es	971837883
Menorca	Maó	Antoni Juan Alemany, 4	registrocivil.mahon@justicia.es	971350156
Menorca	Ciutadella de Menorca	República Argentina, s/n	registrocivil.ciutadellademenorca@justicia.es	971481294
Eivissa	Eivissa	Sant Cristòfol, s/n (Edif. CETIS 7)	registrocivil.ibiza@justicia.es	971310435
Formentera	Sant Francesc Xavier	Venda Des Brolls, 53	juzformentera@yahoo.es	971322733

5.5. Servicio de Asistencia a Víctimas de Discriminación Racial o Étnica

Aquest és un Servei prestat pel Consejo para la Promoción de la Igualdad de Trato y No Discriminación de las Personas por el Origen Racial o Étnico, òrgan col·legiat adscrit al Ministeri d'Igualtat.

És un Servei estatal i gratuït d'assistència a possibles víctimes de discriminació racial o ètnica, que ofereix suport i assessorament independent a les persones que siguin o hagin estat discriminades pel seu origen racial o ètnica en qualsevol àmbit (educació, sanitat, habitatge, ocupació, etc.).

La discriminació racial o ètnica és una opressió interseccional que també poden patir les persones LGTBIAQ+ i que cal erradicar, igual que l'LGTTBI-fòbia, doncs també és una violència estructural.

Què ofereix el Servei d'Assistència i Orientació a Víctimes de Discriminació Racial o Ètnica?

Informació, contenció, assessorament, acompanyament, mediació, conciliació, tramitació de queixes, etc.

Com contactar amb el Servei si vius a les Illes Balears?

A les Illes Balears aquest Servei està gestionat per Creu Roja:

Adreça:

Av. Arquitecte Gaspar Bennàssar, 73

07004 Palma

Persona tècnica de contacte:

• Ernesto Baletto

Tel.: 971 295 000 (IP 29619)

a/e: ernesto.baletto@cruzroja.es

Web Servei Estatal (Fundación Secretariado Gitano):

https://www.gitanos.org/que-hacemos/areas/igualdad/servicio_asistencia.html

6. RECURSOS AUTONÒMICS A **L'ABAST DEL COL·LECTIU LGTBIAQ+**

6.1. Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere

<http://serveilgtbi.caib.es>

El Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere, entre altres tasques de coordinació i planificació, també **ofereix suport telefònic a persones i famílies LGTBIAQ+ en relació amb els seus drets i per atendre consultes relacionades amb situacions de discriminació o violència LGTBI-fòbiques a les Illes Balears**, així com **consultes que facin professionals** que treballen en serveis públics o privats en relació amb els protocols o procediments d'actuació relacionats amb la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia i en qualsevol àmbit d'actuació.

Conselleria de Famílies, Benestar Social i Atenció a la Dependència
Direcció General de Famílies, Infància, Joventut, Diversitat i Igualtat

Vius una situació d'LGTBI-fòbia?

971 177 157

serveilgtbi@caib.es

L'horari d'atenció telefònica directa és de dilluns a divendres (laborables) de **8.00 h a 14.30 h**. En la resta d'horari es pot deixar un missatge de veu i el Servei respon al més aviat possible. També es pot contactar per correu electrònic

detallant la consulta a la bústia <serveilgtbi@caib.es> i es tractarà tota la informació de manera confidencial (se pot fer la consulta de manera anònima, si escau).

IMPORTANT!

En casos d'agressió contactau amb el telèfon **112** centre coordinador d'emergències.

També podeu contactar directament al telèfon gratuït estatal específic per a agressions LGTBIAQ*fòbiques: **028**

Per situacions de **prevenció de suïcidi**, contactau amb el **061** o amb la línia d'atenció a la conducta suïcida que ha posat en marxa el Ministeri de Sanitat, telefonant al **024** o en [enllaç del 024 accessible](#)

Línea de atención a la conducta suicida.

6.3. Institut Balear de la Dona (IB-Dona)

L'**Institut Balear de la Dona** (IBDona) és una entitat autònoma. Totes les polítiques i accions que duu a terme s'emmarquen en l'objectiu d'aconseguir la igualtat efectiva entre dones i homes en la nostra societat. Les principals funcions de l'IBDona són:

- Estudiar la situació de les dones en la vida política, econòmica, cultural i social a les Illes Balears, i promoure especialment els estudis que han de servir de base per elaborar polítiques d'igualtat.
- Fer el seguiment de la legislació vigent i de la seva aplicació i, si és procedent, elaborar les propostes de reformes legislatives dirigides a eliminar els obstacles que dificultin o impedeixin la igualtat real entre ambdós sexes.
- Fer campanyes de sensibilització, promoció i difusió per informar la ciutadania sobre els problemes de les dones.
- Rebre i canalitzar les denúncies formulades en casos de discriminació de fet o de dret per raó de sexe.

L'Institut Balear de la Dona forma part del plenari del Consell d'LGTTBI de les Illes Balears.

Catalina Maria Salom Niell, directora (vocal titular al Consell d'LGTTBI)
Persones tècniques de contacte: Susana Ortega Merino i Mar Gomila Guerrero.

C. d'Aragó, 26, 1r
07006 Palma (Illes Balears)
Tel.: 971 17 89 89
Per informació i suport davant situacions de violència de gènere: 900 178 989

A/e: ibdona@ibdona.caib.es
Web: <http://ibdona.caib.es>

6.3.(1) Observatori per a la Igualtat

Què és?

L'Observatori, [adscriu a l'Institut Balear de la Dona](#), és l'òrgan col·legiat assessor i consultiu del Govern de les Illes Balears garant del compliment de la llei reguladora de la igualtat de dones i homes quant al treball en matèria de dades i estadístiques i la recerca sobre les desigualtats entre dones i homes.

Finalitat

L'Observatori té com a finalitat cercar, analitzar i difondre informació periòdica i sistemàtica sobre l'evolució dels indicadors, desglossats per illes, relatius a la igualtat entre ambdós sexes, que serveixin per millorar la presa de decisions, la planificació i l'avaluació de les polítiques públiques des de la perspectiva de gènere.

Les àrees d'intervenció de l'Observatori són la violència masclista, la imatge pública de les dones, la promoció social de les dones, els seus processos d'accés i de participació social, els àmbits d'exclusió social d'aquestes, la seva situació laboral, els àmbits educatius, la sexualitat i la salut de les dones.

Funcions

L'Observatori té les funcions següents:

- Proposar un sistema d'indicadors per prendre coneixement de manera actualitzada de l'evolució de les desigualtats entre homes i dones i la violència masclista, i per fer-ne el seguiment i l'avaluació.
- Analitzar l'evolució i els motius de la persistència de les desigualtats entre sexes i sexualitats i la violència masclista, i identificar els obstacles per a la igualtat efectiva entre dones i homes.
- Promoure l'elaboració d'estudis, informes tècnics i avaluacions comparables, i recopilar i donar a conèixer informes elaborats per les universitats, institucions, organitzacions, corporacions i entitats de la societat civil.
- Fer el seguiment de la imatge i dels estereotips de les dones i de la banalització de la violència masclista en els mitjans de comunicació, Internet i les xarxes socials, en col·laboració amb els organismes competents en la matèria.

- Analitzar la informació sobre les desigualtats entre dones i homes tant en l'àmbit autonòmic i nacional com en l'europeu o l'internacional.
- Proposar l'elaboració i divulgació de publicacions monogràfiques o periòdiques i guies de bones pràctiques sobre matèries que són objecte de les activitats de l'Observatori.
- Promoure la transferència del coneixement i el diàleg amb altres observatoris, institucions o organismes competents en la matèria en l'àmbit local i internacional, i incentivar trobades presencials o espais de relació digitals entre professionals i persones expertes en matèria d'igualtat de dones i homes i violència masclista. En tot cas, s'ha de promoure un treball no només transversal, sinó també interdisciplinari.
- Proposar al Govern les actuacions que consideri pertinents per corregir situacions de desigualtat de gènere o de violència masclista a les Illes Balears.
- Analitzar l'impacte de les polítiques de les administracions públiques de les Illes Balears sobre la igualtat de gènere i trametre les conclusions d'aquesta anàlisi al Govern perquè es tinguin en compte en els processos de transparència i rendició de comptes.

Es pot accedir directament al web de l'Observatori per a la Igualtat mitjançant aquest [enllaç](#).

6.4. Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA)

L'**Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència (OBIA)** és un òrgan que exerceix les competències de defensa i promoció dels drets de persones menors d'edat, i queixes sobre situacions d'amenaça i de vulneració de drets.

Vetlla per la defensa i la promoció dels drets del i de la menor que es trobi dins el territori de la comunitat autònoma de les Illes Balears. A l'Oficina hi ha un equip tècnic de persones preparades per assessorar ciutadanes i ciutadans, així com entitats, atendre les denúncies i queixes, i verificar les situacions d'abús que tinguin a veure amb temes relacionats amb els drets dels i de les menors.

L'Oficina Balear de la Infància i l'Adolescència participa en l'elaboració de protocols que afecten a la infància i l'adolescència LGTBIAQ+ a les Illes Balears.

Direcció: Esther Balaguer Pomar

Persones de contacte:

Alonso Medinas Prats, funcionari del Cos Superior- Inspector habilitat de menors CAIB

Lourdes Lara Julián, treballadora social.

Cristina Miralles Isern, psicòloga.

Carrer Jeroni Pou, 2, 2nC

07006 Palma

Tel.: **971 17 72 06**

A/e: amedinas@obia.caib.es

Web: <http://obia.caib.es>

6.5. ICAIB

L'Il·lustre Col·legi d'Advocats de les Illes Balears (ICAIB) disposa a totes les seus de diferents serveis d'orientació jurídica gratuïta que posa a disposició dels ciutadans i ciutadanes que, per motius d'índole personal o econòmica, es troben en situació de desigualtat o fragilitat a l'hora d'accedir a la justícia: persones sense recursos econòmics, víctimes de la violència de gènere, gent gran, persones amb diversitat funcional, població reclusa, etc.

La Rambla,10
07003 Palma
Tel.: 971 17 94 00

A/e: info@icaib.org
Web: <https://www.icaib.org/>

6.6. COPIB

El **Col·legi Oficial de Psicologia de les Illes Balears (COPIB)** vetla per la qualitat de les intervencions professionals, amb l'objectiu de preservar i donar suport a la praxi de cada actuació, i garantir als ciutadans i ciutadanes una qualitat òptima de l'atenció i el servei. Duu a terme activitats tendents a millorar la formació i les competències de la comunitat en general i dels col·lectius en risc d'exclusió social en particular (infants, joves, dones, tercera edat, immigrants, persones amb discapacitats físiques i psíquiques, etc.).

La Vocalia d'Igualtat i Gènere del COPIB forma part de la xarxa de persones aliades amb la diversitat sexual i de gènere, així com també el COPIB, ja que s'ha compromès a oferir formació referent a la diversitat sexual i de gènere (DSG).

Persones de contacte:

- Javier Torres Ailhaud, degà del COPIB
- Ana María Madrid Domènech, vocal d'Igualtat i Gènere del COPIB

C. de Manuel Sanchis Guarner, 1, bxs.

07004 Palma

Tel.: [971 76 44 69](tel:971764469)

A/e: copib@cop.es

Web: <http://www.copib.es>

6.7. Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar (Convivèxit)

L'**Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar (Convivèxit)** és un òrgan de caràcter consultiu que té com a finalitat la millora de la convivència escolar a les Illes Balears. Els seus objectius, adreçats a donar suport als centres educatius per promoure la convivència escolar, són:

- Prevenir i fomentar la convivència positiva.
- Assessorar la comunitat educativa en cas de conflictes.
- Coordinar-se amb institucions i entitats que treballen en matèria de convivència.
- Comunicar i difondre informació i recursos per a la millora de la convivència.
- Elaborar i difondre normativa referent a la convivència.
- Avaluar la convivència escolar a les Illes Balears.

L'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar ha redactat i coordina el Protocol d'acompanyament a l'alumnat trans* als centres educatius de les Illes Balears sostinguts amb fons públics, així com també ha elaborat el I Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022 Actualment està elaborant el II Pla de Coeducació.

Convivèxit en 2020 va constituir una **Comissió d'Assessorament i Acompanyament LGTBI en l'àmbit educatiu** per donar suport a alumnat, docents i famílies.

Persones de contacte:

Teléfono Convivèxit: 971 17 78 06

Toni Vich Coll, director de Convivèxit. Tel.: 971 177 608 Ext. 63155.

Biel Fornés, Assessor Tècnic Docent en Diversitat Sexual i de Gènere. Ext. 62201.

Direcció General de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa
(Conselleria d'Educació, Universitat i Recerca)

C. del Ter, 16, 07009 Palma (ed. Alexandre Rosselló Pastors, polígon de Son Fuster) Tel.: 971 17 76 08

A/e: convivexit@caib.es convivexitilles@gmail.com

Web: https://www.caib.es/sites/convivexit/ca/diversitat_sexual_i_de_genere/

6.8. Consulta d'Identitat de Gènere (CDIG)

La **Consulta d'Identitat de Gènere Infantil-Adolescent i Persones Adultes** de l'Hospital Universitari Son Espases ofereix orientació, assessorament i acompanyament psicoterapèutic a infants, adolescents i persones adultes quan el gènere sentit i expressat no es correspon amb el que se'ls va atribuir en el moment del naixement. El dispositiu s'ha creat centrant-se en una intervenció integral de la persona trans* des d'un enfocament bio-psico-social amb possibilitat d'anar realitzant un procés d'apertura cap a la xarxa comunitària a la par, de manera que puguin ser models integradors. Aquest Servei ha de seguir els principis bàsics d'actuació que estableix el II Pla Estratègic de polítiques públiques LGTBI i en matèria de diversitat sexual, familiar i de gènere de les Illes Balears, que venen marcats pels drets que la Llei 8/2016 atorga a les persones trans* i de gènere divers en el territori de les Illes Balears.

Aquesta consulta està integrada en el sistema públic de salut de les Illes Balears i el seu circuit de demanda, derivació i actuació queda reflectit al Protocol integral d'atenció sanitària de persones trans* a les Illes Balears (*veure apartat 8.3.*).

Persona de contacte: Natividad Solivellas Aguiló, psicòloga
natividad.solivellas@hcin.es

6.9. Atenció ginecològica per persones trans*

Des de febrer de 2020 s'ha posat en marxa una consulta ginecològica específica per a persones trans* (dones, homes i persones no binàries) que vol oferir una atenció personalitzada i un assessorament relacionat amb les especificitats dels cuidats i l'atenció a la salut ginecològica, sexual i reproductiva de les persones trans* a les Illes Balears, atesos els drets recollits en la Llei 8/2016.

Actualment hi ha dues consultes, una està ubicada a l'Hospital de Son Espases i l'altra a l'Hospital Mateu Orfila, encara que **qualsevol persona trans* de la resta d'illes pot accedir a aquesta consulta si ho sol·licita.**

Consulta ginecològica per persones trans* a Hospital Son Espases

Persona de contacte: Cristina P. Mulet, ginecòloga

Hospital Universitari Son Espases
Ctra. de Valldemossa, 79
07120 Palma

- Cita prèvia a Secretaria de Gine: 871 20 56 48
- Es pot demanar cita prèvia directament o per derivació des d'atenció primària o d'altres professionals.

Consulta ginecològica per persones trans* a Hospital Mateu Orfila

Persona de contacte: Myriam Ribes Redondo, ginecòloga i sexòloga

Hospital Mateu Orfila (Menorca)
Ronda de Malbúger, 1,
07703 Maó
971 48 70 00 (telèfon de l'Hospital) Es pot demanar cita prèvia directament o per derivació des d'atenció primària o d'altres professionals.
A/e: myriam.ribes@hgmo.es

6.10. Programa “Amb tots els sentits”

La Direcció General de Salut Pública i Participació del Govern de les Illes Balears posa a disposició de la ciutadania la **web «Salut sexual»** (<http://salutsexual.caib.es>), que conté un apartat específic sobre diversitat sexual i de gènere (DSG).

Les seves accions formatives incorporen la perspectiva de la DSG i compten amb un programa específic d'educació afectiva i sexual en l'àmbit educatiu, anomenat **“Amb tots els sentits”**. Aquest Programa està previst que s'incorpori al projecte educatiu de centre i a la programació general anual, segons el que s'estableix en el Pla de Coeducació de les Illes Balears 2019-2022 (objectiu 4.1) tant per l'educació secundària obligatòria (acció 39) com per l'educació infantil i primària (acció 40).

Persones de contacte:

- Margalida Ordinas Vaquer, infermera (mordinas@dgsanita.caib.es)

C. de Jesús, 38 A
07010 Palma
Tel.: 971 17 73 83

Web: <http://salutsexual.caib.es>
<http://vihsida.caib.es>

[**@salutsexualib**](#)

Apartat específic de **Diversitat Sexual i de Gènere:**

http://www.caib.es/sites/salutsexual/ca/diversitat_sexual_i_de_ganere/

També publiquen les activitats i infogrames de sensibilització a Instagram:
[**@salut_sexual_ib**](#)

6.11. Eina Salut: vull gaudir de la meva sexualitat

Aquest és un web de la Conselleria de Salut que ha estat elaborat mitjançant la participació d'entitats i de persones expertes en salut i sexualitat des d'un enfocament interseccional.

Aquesta eina és recomanable per revisar aspectes que puguin estar impedit que puguem gaudir d'una sexualitat saludable i també ofereix recursos específics i informació concreta per millorar la nostra sexualitat de manera integral.

En un dels apartats és té en compte la importància d'[acceptar la meva identitat de gènere i orientació sexual](#).

També es contribueix a [trenca mites i creences errònies sobre la sexualitat](#).

Disposa d'un apartat amb [recursos específics sobre sexualitat](#).

Per saber-ne més, es pot accedir a aquests enllaços:

En català: <https://einasalut.caib.es/ca/web/ciudadania-activa/sexualidad>

En castellà: <https://einasalut.caib.es/web/ciudadania-activa/sexualidad>

6.12. CAITS Prevenció, diagnòstic i tractament de les Infeccions de Transmissió Sexual (Mallorca, Eivissa-Formentera)

Podeu accedir a la web en aquest enllaç:

<https://www.caib.es/sites/vihsida/es/caits-33955/>

Servei gratuït. No cal targeta sanitària.

A Mallorca: CENTRE DE DIAGNÒSTIC, TRACTAMENT I PREVENCIÓ DE LES INFECCIONS DE TRANSMISSIÓ SEXUAL

Hospital General (Plaza del Hospital, 3 - 07012 Palma)

Horari: 14:30 a 20:00 h

(Fins les 18:30 h per la recollida de mostres)

Telèfon de cita prèvia: 871 205 722

A Eivissa-Formentera: CONSULTA D'ATENCIÓ D'INFECCIONS DE TRANSMISSIÓ SEXUAL

Hospital Can Misses (C/ de Corona, s/n. Eivissa)

Consultes BS19 i BS20 (edifici B, planta soterrani)

Atenció telefònica

De dilluns a dijous de 13:30h a 14.30h

Telèfon: 971 397 000 Extensió: 28520

Atenció presencial

Amb cita: de dilluns a dijous

Sense cita: divendres de 8.00h a 13.30h, cal dirigir-se al taulell de la planta soterrani per apuntar-vos a l'agenda.

7. RECURSOS INSULARS

7.1. ELS CONSELLS INSULARS: competències i dades de contacte en matèria de polítiques públiques LGTBI

En data 1 de gener de 2019 es va fer efectiu el traspàs als consells insulars de les funcions i els serveis inherents a les competències pròpies d'aquests consells insulars que actualment exerceix l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de polítiques LGTBI, segons el que estableix el [Decret 47/2018, de 21 de desembre](#).

El Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere ha elaborat el Document **Disseny dels principis i criteris mínims d'actuació per implementar el Servei d'Atenció Integral «SAI» per part dels consells insulars en el seu territori**, que ha de servir de model per facilitar la implementació del SAI per part dels quatre consells insulars.

Aquest document ha estat aprovat en la 7ª sessió plenària del Consell d'LGTBI de les Illes Balears, celebrada dia 1 de juny de 2020. Es pot consultar en aquest enllaç:

<https://www.caib.es/govern/sac/fitxa.do?codi=4247925&coduo=1426&lang=ca>

**DADES DE CONTACTE DEL CONSELL DE MALLORCA EN
MATÈRIA DE POLÍTQUES LGTBI**

CONSELL DE MALLORCA

Departament de Presidència

**Direcció Insular de Famílies
Ana Maria Ferriol Font
971 219 789**

**C/ Palau Reial, 1
07001 Palma**

**Personal tècnic de referència
971 17 35 00
Ext.: 9770
Ext.: 73750**

<https://web.conselldemallorca.cat/es/igualdad>

**DADES DE CONTACTE DEL CONSELL INSULAR DE
MENORCA EN MATÈRIA DE POLÍTIQUES LGTBI**

**CONSELL INSULAR
DE MENORCA**

**Consellera de Benestar Social
Carmen Reynés Calvache**

**Direcció Insular d'Atenció Social
Daniel García del Mar
bsocial@cime.es**

**Plaça Biosfera, 5
07703 Maó**

971 35 60 50

<https://www.cime.es/OrgansGovern/Servei.aspx?ID=10187>

**DADES DE CONTACTE DEL CONSELL INSULAR
D'EIVISSA EN MATÈRIA DE POLÍTIQUES LGTBI**

**CONSELL INSULAR
D'EIVISSA**

**Departament de Benestar
Social, Família i Igualtat**

Carolina Escandell Ferrer

dep.benestar@conselldeivissa.es

**Av. d'Espanya, 49
07800 Eivissa**

971 19 56 07 / 971 31 74 03

<https://www.conselldeivissa.es/es/departamentos/bienestar-social-familia-e-igualdad/inicio>

**DADES DE CONTACTE DEL CONSELL INSULAR DE
FORMENTERA EN MATÈRIA DE POLÍTIQUES LGTBI**

**CONSELL INSULAR
DE FORMENTERA**

**Consellera d'Igualtat, Participació
Ciutadana i Sector Primari**

Belén Palerm Rodríguez

belenpalerm@conselldeformentera.cat

**Plaça de la Constitució Ajuntament Vell
Sant Francesc Xavier
07860 Formentera**

971 32 25 56 / 971 32 10 87

[https://www.consellinsulardeformentera.cat/index.php?
option=com_content&view=category&layout=blog&id=343&Itemid=538&lang=es](https://www.consellinsulardeformentera.cat/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=343&Itemid=538&lang=es)

7.2. Els Serveis d'Atenció Integral (SAI) dels Consells Insulars

SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL DEL CONSELL DE MALLORCA (SAI LGTBI MALLORCA)

Podeu contactar amb el **SAI LGTBI de Mallorca** al telèfon **682 38 89 69** mitjançant trucada o via WhatsApp També podeu enviar un correu electrònic a: sailgtbi@conselldemallorca.net

Recordau que per **emergències** heu de trucar a l' **112**.

A continuació trobareu la informació dels punts i dels horaris d'atenció:

Horaris del Servei d'Atenció:

PALMA
BEN AMICS
Asociación LGTBI de les Illes Balears
C/Guillem Galmés, 2, entresol 1.er,
07004 Palma.
Dilluns i dijous de 9:00 a 14:00 h
i de 16:00 a 19:00 h
Divendres de 9:00h a 14:00 h

INCA
Plaça de Sant Domingo, 3.
07300 Inca
Dimarts de 10:00 a 15:00 h
i de 16:00 a 19:00 h

MANACOR
ESPAI NA CAMELIA
C/ de Tità de Sa Real, 6.
07500 Manacor
Dimecres de 10:00 a 15:00h
i de 16:00 a 19:00 h

Aquest és un Servei titularitat del **Consell de Mallorca prestat externament per l'entitat Ben Amics.**

Carrer del Palau Reial, 1 de Palma
Telèfon de la Direcció Insular de Famílies: 971 219 789
a/e: igualtat@conselldemallorca.net

web: <https://web.conselldemallorca.cat/lgtbi>

SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL DEL CONSELL INSULAR DE MENORCA (SAI LGTBI MENORCA)

Què és el SAI?

El **Servei d'Atenció Integral LGTBI (SAI Menorca)** és un servei públic i gratuït, obert a tota la població de Menorca, que ofereix atenció especialitzada a les persones LGTBI que pateixen, han patit o estan en risc de patir discriminació o violència per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere i/o l'expressió de gènere, així com a les seves famílies.

Què oferim?

- Atenció tècnica i especialitzada de proximitat en els àmbits social, jurídic i psicològic
- Un espai de confidencialitat, escolta activa, respecte i confiança
- Plans de treball personalitzats que respecten les singularitats de cada persona
- Sensibilització i visualització de les diferents realitats LGTBI a Menorca per prevenir l'LGTBI-fòbia

Per demanar cita:
971 357 024

Ciutadella
Av. de la República
Argentina, 96

Per a altres consultes
i informació en línia:
 609 109 734
saimenorca@cime.es

Maó
Artrutx, 23 - 1r
(POIMA)

Horari:
8.00 > 14.00 h

Professionals del SAI LGTBI del Consell Insular de Menorca, Direcció Insular d'Acció Social:

Núria Florit, educadora social
Pilar Jordà, psicòloga igualtat i diversitat.
Silvana Rodríguez, jurista igualtat i diversitat.

- <http://www.cime.es/OrgansGovern/Servei.aspx?ID=10187>
 - <https://www.cime.es/OrgansGovern/Servei.aspx?ID=10187&PESTA=5>
 - Enllaç al vídeo de presentació del **SAI LGTBI de Menorca**: <https://www.youtube.com/watch?v=zX72EytrYLg>

SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL DEL CONSELL INSULAR D'EIVISSA (SAI LGTBIQ+ DE L'ILLA D'EIVISSA)

El **Servei d'Atenció Integral LGTBIQ+** de l'illa d'Eivissa, s'ha creat amb l'objectiu de convertir-se en un dispositiu de referència d'àmbit insular que pugui donar resposta a qualsevol demanda d'informació o assessorament sobre diversitat sexual i de gènere que pugui fer la població del seu territori i d'acord amb les seves competències, a més de proporcionar informació i assessorament social, psicològic i jurídic especialitzat de manera adequada, àgil, pròxima i coordinada a les persones que acudeixen al Servei per a millorar la seva situació. La titularitat d'aquest Servei és del Consell Insular d'Eivissa.

Servicio de Atención Integral LGTBIQ+ Ibiza

¿Cómo podemos **AYUDARTE?**

- ASESORAMIENTO SOCIAL
- ACOMPANIAMIENTO PSICOLÓGICO
- ASESORAMIENTO JURÍDICO

Consell d'Eivissa

¿A quién atiende EL SERVICIO?

Personas que sufran, hayan sufrido o estén en riesgo de sufrir discriminación o violencia por razón de orientación sexual, la identidad de género o la expresión de género

Se autoidentifiquen o no como lesbianas, gays, trans*, bisexuales, intersexuales o queer (o cualquier otra identificación), así como sus familias

Pide tu cita

971 32 33 35

sai@conselldeivissa.es

Av. Isidoro Macabich, 20 bis, 2º, 3ª
Ibiza

HORARIO DE ATENCIÓN

De 9 a 14h, de lunes a viernes

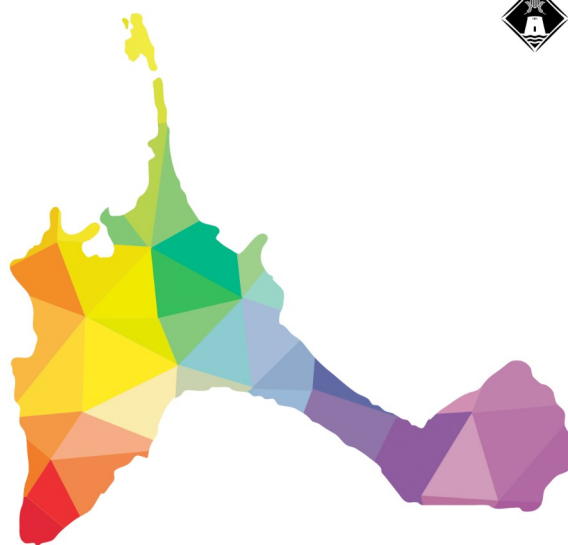

SERVICIO
DE ATENCIÓN
INTEGRAL
LGTBIQ+

Consell d'Eivissa

SERVEI D'ATENCIÓ INTEGRAL DEL CONSELL INSULAR DE FORMENTERA (SAI LGTBI FORMENTERA)

SAI LGTBI Formentera Servei d'Atenció Integral

Per demanar cita: Conselleria de Benestar Social

Telèfon 971 321 271 (de 9 a 14 h)

Per a altres consultes: sailgtbi@conselldeformentera.cat

El Servei d'Atenció Integral LGTBI (SAI Formentera) és un **servei públic i gratuït**, adreçat a la població de Formentera, que ofereix **atenció especialitzada a les persones LGTBI** que pateixin, hagin patit o estiguin en risc de patir discriminació o violència per raó de l'orientació sexual, la identitat de gènere o l'expressió de gènere, com també a les seves famílies.

Professionals del SAI LGTBI del Consell Insular de Formentera (Departament de Benestar Social):

Educador social (Maikel Romero) Auxiliar administrativa (Águeda Palacios Hernández), treballadora social (Goretti Balaña), psicòloga (Eva Font) i lletrat per atenció jurídica (Cándido Valladolid).

7.3. Programa d'Acollida i acompanyament per a la reparació del dany de persones que afronten violències LGTBI-fòbiques

Aquest és el programa 3 que s'emmarca dins el **SERVEI INTEGRAL D'ACOLLIDA PER A VÍCTIMES DE VIOLÈNCIES MASCLISTES I LGTBI-FÒBIQUES - AURORA, DE LA DIRECCIÓ INSULAR DE FAMÍLIES- CONSELL DE MALLORCA.**

Dades del Programa 3 **d'Acollida i acompanyament per a la reparació del dany de persones que afronten violències LGTBI-fòbiques.**

Perfil: Persones del col·lectiu LGTBI, majors d'edat, soles o amb fills i filles i/o altres membres de la unitat familiar dependents (que afronten violències LGTBI-fòbiques)

Places: 4

Temps màxim d'estada: 6 mesos.

Descripció: En el programa 3 del servei AURORA s'ofereix un servei d'acollida temporal a persones del col·lectiu LGTBI, majors d'edat, soles o amb fills i filles i/o altres membres de la unitat familiar dependents que afronten violències LGTBI-fòbiques. (No és un servei de de la xarxa d'atenció al *sense llarisme*, per tant, ha d'haver possibilitat de retorn al seu entorn).

És un servei que intervé des d'un context quotidià, i des de la convivència i interacció de les persones acollides amb la xarxa comunitària i els recursos especialitzats.

Objectius comuns dels serveis AURORA:

Proporcionar habitatge propi a les persones acollides d'una sola unitat familiar, o bé compartit amb una altra unitat familiar. L'habitatge es proporciona de forma transitòria i inclou la cobertura de les despeses de lloguer i dels subministraments (aigua, llum, etc).

Proporcionar manutenció a totes les persones acollides, així com proveir els conceptes necessaris d'higiene personal, roba i articles de farmàcia, transport, material escolar etc.

Oferir un espai de protecció i seguretat, ajudant a les persones acollides a la presa de consciència de la situació de risc i els mecanismes de protecció que s'han de posar en marxa.

Proporcionar una intervenció integral basada en els models teòrics de referència.

Àrees d'intervenció.

Per a aconseguir els objectius del servei, s'ha de treballar interdisciplinàriament en les següents àrees professionals:

Àrea de treball social

Àrea d'intervenció psicològica

Àrea socio-educativa-laboral

Atenció jurídica, per a informació, assessorament, realització de tràmits, acompanyament a declaracions amb cossos policials, etc.; a través dels serveis propis de la Direcció Insular de Famílies: SAI o de serveis especialitzats.

Es realitza PAI o pla de feina.

Important!

Forma d'Accés al Programa 3 d'Acollida i acompanyament per a la reparació del dany de persones que afronten violències LGTBI-fòbiques.

Portal d'entrada: a través del Servei d'Atenció Integral LGTBI (SAI) del Consell de Mallorca. El SAI ofereix atenció especialitzada jurídica, psicològica i de suport social i, en coordinació amb la direcció del Programa AURORA es valoraran i entrevistaran les persones que necessitin i vulguin ser acollides, seguint els requisits d'accés marcats al programa.

Podeu contactar amb el SAI LGTBI de Mallorca al telèfon 682 38 89 69 mitjançant trucada o via WhatsApp.

També podeu enviar un correu electrònic a:

sailgtbi@conselldemallorca.net

7.4. LIBERTAS: centre de crisi per a dones víctimes de violències sexuals

QUÈ ÉS EL CENTRE LIBERTAS?

El Centre Libertas és un servei del Consell de Mallorca que atén de manera integral les necessitats psicològiques, socials i socioeducatives de les dones víctimes de violències sexuals les 24 hores els 365 dies de l'any, així com a les seves famílies i al seu entorn proper.

QUIN ÉS EL PERFIL DE LES PERSONES QUE S'ATENDRAN?

Al Centre Libertas s'atendran a dones i joves de 16 anys o més, víctimes de violència sexual passada i/o recent, que precisin una atenció especialitzada, amb independència que presentin o no denúncia, i amb independència de la seva situació administrativa.

Prestarà també informació, suport i acompanyament a familiars i entorn proper, per facilitar els processos de recuperació.

QUIN TIPUS D'INTERVENCIÓ REALITZA EL SERVEI?

Des del Centre Libertas s'ofereix intervenció especialitzada a dones que han patit violència sexual, **les 24h i els 365 dies a l'any**, ja sigui necessària una atenció en crisi i/o una intervenció psicosocial per a la recuperació de la violència viscuda, a més dels acompanyaments que requereixi. L'atenció en crisi podrà ser telefònica i/o presencial d'urgència i/o emergència. A més, la dona usuària, les persones del seu entorn o qualsevol professional pot contactar per rebre informació i assessorament.

COM ES POT CONTACTAR?

- 🕒 Per **emergències les 24 hores** telefònicament a través del **900 842 310**
- 🕒 Per altres tipus de gestions i/o assessoraments de **8 a 20h al 900 842 310**
- 📧 Via correu electrònic al centrelibertas@conselldemallorca.net
- 🕒 **Presencialment** al Centre Libertas de **8:00 a les 20:00 hores, de dilluns a divendres.**

Entra, t'acompanyam

On som?
Torre Asima, planta 13
Gran Via Asima, 2, Palma
🚶 Línies Son Castelló
🚶 Línies 10, 11 i 34

Més informació
centrelibertas@conselldemallorca.net
conselldemallorca.cat/centre-libertas

8. CONSELL D'LGTBI DE LES ILLES **BALEARS**

El Consell de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals de les Illes Balears (Consell d'LGTTBI) és un espai de participació ciutadana superior en matèria de drets i deures de les persones LGTBIAQ+ i funciona com a òrgan consultiu de les administracions balears amb responsabilitats en aquest àmbit.

La regulació de l'organització i el funcionament del Consell d'LGTTBI de les Illes Balears s'ha fet mitjançant el **Decret 9/2017, de 24 de febrer, de regulació del Consell de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals de les Illes Balears**.

En la sisena sessió del Ple del consell d'LGTTBI, celebrada l'11 de desembre de 2019, es va acordar la **modificació de l'apartat a) del punt 3 de l'article 6 del Decret 9/2017, per tal d'afavorir la incorporació al Plenari de més associacions i fixar-ne un màxim de dotze representants, així com els requisits que han de complir**.

Aquest acord es va materialitzar en el **Decret 33/2021, de 14 de juny, pel qual es modifica el Decret 9/2017, de 24 de febrer, de regulació del Consell de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals de les Illes Balears**.

El Consell d'LGTTBI de les Illes Balears té com a finalitat servir d'instrument per a la cooperació entre l'Administració i el teixit de la societat civil que treballa a favor dels drets i de la no discriminació de les persones LGTBIAQ+, s'adscriu inicialment a la Conselleria de Presidència, Funció Pública i Igualtat i, en tot cas, a la conselleria competent en matèria d'igualtat o, si escau, específicament d'igualtat de les persones LGTBIAQ+, sense integrar-se en la seva estructura jeràrquica.

Actualment està adscrit a la Conselleria de Famílies, Benestar Social i Atenció a la Dependència.

El Decret de regulació en versió consolidada es pot consular en línia en aquesta adreça:

https://www.caib.es/sites/institutestudisautonomics/ca/n/decret_9-2017/

8.1. Composició del Consell d'LGTBI de les Illes Balears

Formen part del Ple del Consell d'LGTBI les institucions, les entitats, els agents socials i les persones expertes següents:

- Presidència: Sandra Fernández Herranz, consellera de Famílies, Benestar Social i Atenció a la Dependència del Govern de les Illes Balears.
- Vicepresidència: Antoni Martí Torres, president de Sa Clau de S'Armari (*legislatura de 2 anys des del 13 de març de 2024 fins al 13 de març de 2026, segons acord de la 16ª sessió ordinària del Ple del Consell d'LGTBI de les Illes Balears*).
- Secretària: Lena Castells Torrens, funcionària de la Direcció General de famílies, Infància, Joventut, Diversitat i Igualtat (amb veu i sense vot). Secretària suplent (co-secretària): Neus Cabot Asenjo, funcionària de la mateixa Direcció General.
- Directora general competent: Catalina Isern Fiol: directora general de famílies, Infància, Joventut, Diversitat i Igualtat, com a titular de la direcció general competent en matèria LGTBI.
- La Conselleria de Presidència, Coordinació de l'Acció de Govern i Cooperació Local
- La Conselleria de Treball, Funció Pública i Diàleg Social (per es competències en l'àmbit laboral i funció pública)
- La Conselleria de Famílies, Benestar Social i Atenció a la Dependència (per la competència en Serveis Socials)
- La Conselleria de Turisme, Cultura i Esports (per la competència en matèria d'esports i lleure)
- La Conselleria de Salut (per la competència en matèria de salut)
- La Conselleria d'Educació i Universitats (per la competència en matèria d'Educació)
- El Consell Insular de Formentera
- El Consell Insular de Menorca
- El Consell Insular de Mallorca
- El Consell Insular d'Eivissa
- L'Institut Balear de la Dona (IBDona)
- L'Ajuntament de Palma
- La Universitat de les Illes Balears
- Un representant de cada un dels partits polítics o coalicions amb representació parlamentària:
 - El Partit Socialista de les Illes Balears (PSIB-PSOE)

- El Partit Popular
- Sa Unió de Formentera
- El partit Més x Mallorca
- El partit Més x Menorca
- El partit Unides Podem
- El partit Vox Balears (en data 8 d'abril de 2025 envia mail informant que no designarà ni titular ni suplent).
- La Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears
- El sindicat UGT
- El sindicat CCOO
- La PIMEB
- La CAEB
- Entitats LGTBI: Ben Amics, Chrysallis Balears, Sa Clau de S'Armari + Balears Diversa (amb 2 representants per cada entitat).
- 3 Vocalies persones expertes: Virginia Vallejo Figuración, Antoni Aguiló Bonet, Alicia Martín Ravelo.

A/e: consell-lgtbi@dgmenors.caib.es

Microlloc: <http://consell-lgtbi.caib.es>

8.2. Informació d'algunes de les vocalies del Consell d'LGTBI:

- Universitat de les Illes Balears (UIB)

El representant de la UIB en el Consell d'LGTBI de les Illes Balears com a titular és Marcos Nadal Roberts (vicerector de Planificació Estratègica, Internacionalització i Cooperació), mentre que la representant suplent és Juan José Bermúdez de Castro Acaso (professor contractat doctor de l'àrea de coneixement de Filologia Anglesa del Departament de Filologia Espanyola, Moderna i Clàssica).

UIB: ctra. de Valldemossa, km 7,5, 07122 Palma

Representants de la UIB en el Consell d'LGTBI:

• Marcos Nadal Roberts

Tel.: 971 172 016

A/e: vr.planificacio@uib.cat

• Juan José Bermúdez de Castro Acaso

Tel.: 971 172 679

A/e: j.bermudezcastro@uib.cat

A/e: oficina.igualtat@uib.es

Web de l'OIO: <http://oficinaigualtat.uib.cat/>

-Sindicat CCOO

La **Confederació Sindical de Comissions Obreres de les Illes Balears** està integrada per federacions i unions comarcals i insulars, en el si de les quals hi caben totes les treballadores i els treballadors de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que accepten i practiquen els principis establerts en els seus Estatuts, mitjançant una acció conseqüent en totes les esferes de l'acció social, especialment als centres de treball.

La representant titular de CCOO de les Illes Balears en el Consell d'LGTBI de les Illes Balears és Catalina Ginard Adrover, mentre que la representant suplent n'és Margarita Jiménez Morcillo.

Seu de la Confederació Sindical de CCOO de les Illes Balears:
C. de Francesc de Borja Moll, 3
07003 Palma
Tel.: 971 72 60 60

Representants de CCOO en el Consell d'LGTBI
Titular: cginard@ib.ccoo.es
Suplent: mjimenez@ib.ccoo.es

A/e: info@ib.ccoo.es
Web: <http://www.ib.ccoo.es/webbalears>

- Sindicat UGT

La **Unió General de Treballadors de les Illes Balears** és un interlocutor i protagonista essencial en tot quant concerneix la negociació col·lectiva i el diàleg social amb les institucions.

El sindicat UGT col·labora amb Ben Amics per oferir un servei d'inserció laboral al col·lectiu LGTBI (amb especial atenció a les dones transsexuals).

El representant titular d'UGT de les Illes Balears en el Consell d'LGTBI de les Illes Balears és Paco Álvarez Vílchez, mentre que María José Cordero Sánchez n'és la representant suplent.

Seu a Palma:
C. de Font i Monteros, 8
07003 Palma
Tel.: 971 72 60 60

Dades dels representants de la UGT en el Consell d'LGTBI:

- Titular: tel.: 657 132 085 a/e: paco.alvarez@fesmcugt.org
- Suplent: tel.: 661 734 106 a/e: mjcordero@balears.ugt.com

A/e: uca@balears.ugt.org
Web: www.ugtbalears.com/

9. RECURSOS MUNICIPALS

9.1. Equip de suport tècnic LGTBI de l'Ajuntament de Palma

L'Equip de suport tècnic LGTBI està integrat per dues educadores socials expertes en l'àmbit de la diversitat sexual i de gènere de la secció d'Igualtat de l'Ajuntament de Palma.

Algunes de les seves funcions són: ·

Suport tècnic per a la transversalització de la perspectiva de la DSIG dintre de l'Ajuntament.

Oferim formació específica, assessorament i resolució de dubtes a professionals de totes les àrees de l'Ajuntament i als serveis externalitzats.

Oferim tallers formatius sobre diversitat sexual i de gènere a entitats i associacions.

Assessorament puntual a professionals i persones usuàries residents a Palma en l'àmbit de la diversitat sexual i de gènere.

Adreça electrònica: igualtat@palma.cat

Telèfon: 971225900 Ext. 7748/7752

Telèfon mòbil: 636141242

Xarxes socials: @igualtat_palma

Es pot consultar la web de l'Espai LGTBI de l'Ajuntament de Palma:

<https://espaionlineigtbi.com/>

9.2. Sexconsulta – Palma Jove

Sexconsulta és un servei de Palma Jove de l'Ajuntament de Palma. L'Àrea de Salut ofereix aquest servei a joves que necessiten assessorament afectivosexual. Reben atenció de manera confidencial de la psicòloga sexòloga del servei, que ofereix orientació i ajuda en relació amb les seves pràctiques o els seus dubtes sexuals.

Ha posat en marxa **JASE: Servei de Jovent i Atenció a les Sexualitats que és un programa específic adreçat a la comunitat LGTBI Jove de Palma.**

Ofereix un assessorament tècnic, professional i empàtic en matèria d'atenció psicològica i jurídica a persones del col·lectiu LGTBI de Palma. El servei és confidencial i gratuït i ofereix:

- Assessorament en temes legals: matrimoni igualitari, parella de fet, associacionisme, delictes d'odi i altres temes relacionats.
- Assessorament en temes de sexualitat i autoestima: orientació i suport en diversitats sexuals i de gènere, prevenció ITS/ITGS i altres temes relacionats.
- Biblioteca pública especialitzada en sexualitats.

Persona tècnica de referència: Camila Galindo, psicòloga-sexòloga

C. de Sant Pere, 6 (al costat de la pl. de la Drassana) 07012 Palma (Illes Balears) Tel.: 971 72 55 01 WhatsApp: 663 200 411

A/e: sexconsulta@palma.cat

Web: www.sexconsulta.cat / www.palmajove.cat

10. ANNEXOS

10.1. Protocols i procediments d'actuació

Protocol d'atenció integral a persones intersexuals (amb un desenvolupament sexual diferent —DSD—)

L'objecte del Protocol és garantir els drets i el bon tracte de les persones intersexuals (amb desenvolupament sexual diferent —DSD—) de les Illes Balears mitjançant l'establiment d'itineraris informatius, orientadors i terapèutics des d'un enfocament multidisciplinari i interdisciplinari, amb la finalitat d'oferir una atenció integral a les persones intersexuals i les seves famílies d'acord amb la legislació vigent en aquesta matèria.

Les qüestions més relacionades amb l'àmbit mèdic i sanitari han de quedar reflectides en una guia clínica (protocol sanitari) que s'anirà elaborant internament des de la Conselleria de Salut seguint els principis d'actuació que indica aquest Protocol integral, així com els estàndards clínics pertinents des d'un punt de vista basat en l'evidència i des del respecte a la legislació en vigor.

Es pot descarregar aquest Protocol en l'enllaç següent:

Versió en català:

https://www.caib.es/sites/serveilgtbi/ca/protocol_intersexdsd_catala/

Versió en castellà:

https://www.caib.es/sites/serveilgtbi/es/protocol_intersexdsd_catala/

Protocol integral d'atenció sanitària de persones trans* a les Illes Balears

(EN REVISIÓ I ACTUALITZACIÓ PER PART DE LA COMISSIÓ DE SALUT DEL CONSELL D'LGTBI DE LES ILLES BALEARS des de juliol 2025)

Per donar compliment al que estableix l'article 22 B de la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia, i com una mesura del Pla Estratègic de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere (2017-2019) del Govern de les Illes Balears, el Servei de Salut ha presentat el Protocol integral d'atenció sanitària de persones trans* a les Illes Balears, que ha estat aprovat en la cinquena sessió ordinària del Consell d'LGTBI de les Illes Balears, celebrada dia 28 de març de 2019.

El Protocol ha de servir de guia per oferir de manera ordenada i sistemàtica una atenció integral, personalitzada i respectuosa amb l'autodeterminació de gènere a les persones usuàries que voluntàriament s'acostin als serveis públics de salut de les Illes Balears, amb l'objectiu final de **garantir l'equitat i la qualitat de l'atenció sanitària integral de les persones trans* i de les seves famílies en el moment en què la sol·licitin.**

En podeu baixar una còpia des dels enllaços següents del Servei de Salut de les Illes Balears:

Versió en català:

<https://www.ibsalut.es/ciudadania-ca/cuidar-la-salut/2192-protocol-integral-d-atencio-sanitaria-de-persones-trans>

Versió en castellà:

<https://www.ibsalut.es/es/servicio-de-salud/que-es-ibsalut/planes-y-estrategias/2302-protocolo-integral-de-atencion-sanitaria-de-personas-trans>

Protocol d'acompanyament a l'alumnat trans* en els centres educatius de les Illes Balears sostinguts amb fons públics

Impulsat i coordinat des de l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar (Convivèxit) i elaborat amb la col·laboració d'una comissió tècnica de persones expertes i entitats LGTBI que han actualitzat el Protocol anterior, que era de novembre de 2016. Aquest Protocol es va publicar mitjançant una Resolució de la directora general de Primera Infància, Innovació i Comunitat Educativa, de 26 de juny de 2020, per la qual s'actualitza el Protocol de detecció, comunicació i actuacions per a alumnes transsexuals i transgènere als centres educatius de les Illes Balears amb el nom de Protocol d'acompanyament a l'alumnat trans*.

Es pot descarregar aquesta Resolució en l'enllaç següent:

<https://www.caib.es/eboibfront/ca/2020/11219/636324/resolucio-de-la-directora-general-de-primera-infan>

En podeu baixar una còpia del Protocol maquetat (amb annexos) així com altres recursos de l'àmbit educatiu en el microlloc de Convivèxit des de l'enllaç següent:

https://www.caib.es/sites/convivexit/ca/diversitat_sexual_i_de_genere/

Protocol de prevenció, detecció i intervenció de l'assetjament escolar de les Illes Balears

L'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar (Convivèxit), a la seva pàgina web, disposa de diferents documents per treballar en situacions d'assetjament escolar. Entre aquests documents destaquen l'esquema del protocol que s'ha de seguir en el cas d'assetjament i el Programa d'Assessorament i Suport Psicològic d'Alumnes Afectats per Violència entre Iguals.

En podeu baixar una còpia del Protocol des de l'enllaç següent:

<https://www.caib.es/sites/convivexit/ca/assetjament/>

Convivèxit ha incorporat indicadors específics per detectar l'assetjament LGTBI-fòbic i **per al 2025 té previst elaborar un Protocol específic contra l'assetjament LGTBI-fòbic.**

Procediment per al canvi de nom a la targeta sanitària

En compliment de la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTTBI-fòbia, el Servei de Salut modificarà els documents identificatius que li són propis (TSI o document d'assistència sanitària) i els registres clínics, per tal que reflecteixin el nom sentit de les persones trans* que així ho sol·licitin, a fi d'evitar la discriminació de les persones en matèria d'identitat o expressió de gènere en l'àmbit de la salut.

Les persones interessades poden sol·licitar el canvi de nom en la targeta sanitària al centre de salut que els correspon emplenant el formulari següent:

FORMULARI DE CANVI DE NOM DINS DE L'ADMINISTRACIÓ SANITÀRIA PÚBLICA AMB INDEPENDÈNCIA DE LA IDENTITAT REGISTRAL

Procediment per al canvi de nom a la UIB

En compliment de la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTTBI-fòbia, la UIB posa a disposició de les persones interessades un formulari de canvi de dades personals perquè puguin sol·licitar canviar-se el nom, el sexe o ambdós en els documents d'exposició pública a fi d'adaptar-lo al gènere sentit.

Podeu baixar una còpia del formulari des de l'enllaç següent:

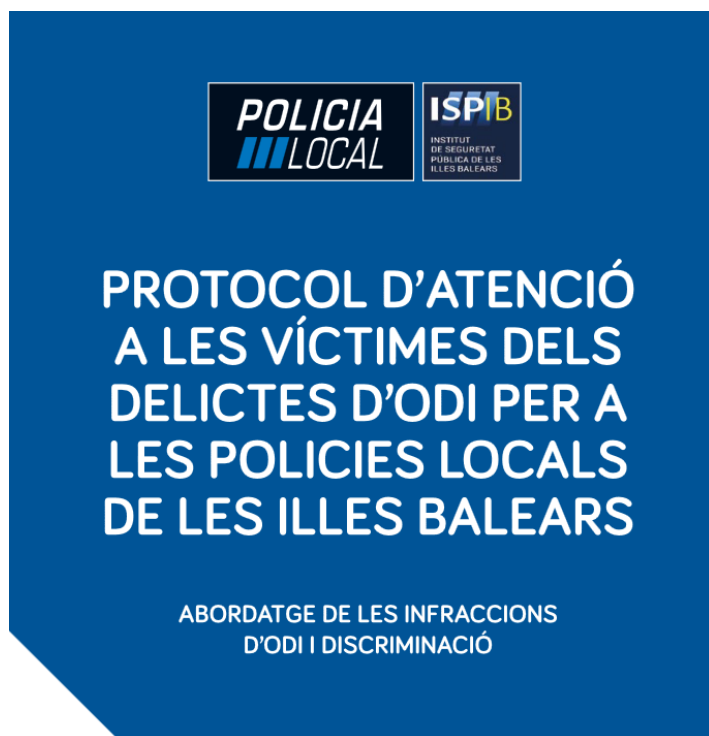
<https://estudis.uib.es/estudis-de-grau/Estudiar-a-la-UIB/Tramits-administratius/>

(cal baixar fins trobar el Formulari de sol·licitud de canvi de dades personals per canvi de sexe)

Protocol d'Atenció a les víctimes dels delictes d'odi per a les policies locals de les Illes Balears (Abordatge de les infraccions d'odi i discriminació) Institut de Seguretat Pública de les Illes Balears (ISPIB)

Aquest Protocol recull l'abordatge de les infraccions d'odi i discriminació, entre les quals es troben les motivades per odi LGTBI-fòbic, donant compliment així a l'article 31 de la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia.

Amb aquest instrument es pretén facilitar a les policies locals de les Illes Balears una informació sistematitzada perquè puguin oferir una primera actuació davant casos de persones que hagin patit alguna agressió per motiu de la seva orientació sexual, identitat de gènere, expressió de gènere o característiques sexuals, entre d'altres motivacions interseccionals que també té present aquest Protocol.

L'Institut de Seguretat Pública de les Illes Balears (ISPIB) és qui ha elaborat aquest Protocol i el seu director, juntament amb el director general d'Emergències i Interior, varen presentar el document en la sessió plenària del Consell d'LGTBI de les Illes Balears celebrada el 16 de juny de 2022 al Consolat de Mar.

Es pot descarregar aquest Protocol en l'enllaç següent:

https://www.caib.es/sites/serveilgtbi/ca/protocol_atencia_a_vactimes_dels_delictes_dodi_0/

10.2. Llibreries amb fons LGTBIAQ+ i feminismes

RATA CORNER

Rata Corner és una llibreria situada al centre de Palma, on podeu trobar una selecció de vinils de pop i rock, novel·la gràfica, llibres d'art, narrativa i una selecció de llibres de temàtica sobre identitat de gènere i orientació sexual. A més a més, organitzen activitats culturals de tot tipus, entre les quals s'hi inclouen presentacions de llibres de temàtica LGTBI.

Carrer d'Antoni Marquès, 34
07003 Palma
Tel.: 971 21 46 22
A/e: hola@ratacorner.com Web: <http://www.ratacorner.com/>

DRAC MÀGIC

Drac Màgic és una de les llibreries emblemàtiques de Palma, que ha creat un espai crític de cultura i reflexió, amb un fons divers especialitzat en narrativa i amb un èmfasi especial en les editorials independents i els llibres d'assaig de pensament crític, entre els que es troben els de feminismes i LGTBIAQ+. També fan tot tipus d'actes que pretenen dinamitzar el món del llibre i tot allò que hi estigui relacionat.

Carrer Jeroni Antich, 1
07003 Palma
Tel.: 971 71 27 17
A/e: llibriadracmagic@gmail.com
Web: www.llibriadracmagic.net

SA CULTURAL (EIVISSA)

Aquesta llibreria i papereria eivissenca disposa d'una selecció de llibres de temàtica LGTBI i, a més a més, d'un espai cultural on el públic pot assistir a la presentació de llibres, xerrades, etc.

C. del Bisbe Abad y Lasierra, 11
07800 Eivissa
Tel.: 871 51 55 35
Web: <http://libreria-papeleria-sa-cultural.business.site/>

10.3. GUIES I ESTUDIS

Guia bàsica per agents de coeducació

Guia elaborada per Fem Infància, S. Mircocooperativa i **coordinada per l'Institut per a la Convivència i l'Èxit Escolar (Convivèxit)** en novembre de 2023.

Aquesta guia pconsidera la Coeducació una renovació pedagògica que porta la teoria feminista a la pràctica educativa, que posa especial atenció a les limitacions i desigualtats estructurals i contribueix col·lectivament a la transformació social també des de les escoles. Per tant, **la coeducació ha de ser crítica, comunitària, compromesa, compensatòria i contracultural i ha de cercar la justícia social i l'atenció de les violències masclistes i LGTBI-fòbiques.**

Es pot descarregar en l'enllaç següent (cal anar a l'apartat GUIES abaix a la dreta):
https://www.caib.es/sites/convivexit/ca/igualtat_i_dona/

Guia Diversitat per Dret

Guia elaborada per l'entitat Ben Amics. La guia té com objectiu informar i formar en matèria de Diversitat Sexual i de Gènere amb la finalitat de fer més accessible i pedagògic l'articulat de la Llei 8/2016 del 30 de maig per Garantir els Drets de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals i per Erradicar l'LGTBI-fòbia.

<https://benamics.com/guia-diversidad-por-derecho/>

#Visibilitzar la Diversitat. Guia de recursos LGTBI

L'àrea de joventut del Consell Insular de Menorca ofereix una guia de lectura, recursos audiovisuals i adreces web destinada principalment a infants, adolescents i persones joves adultes.

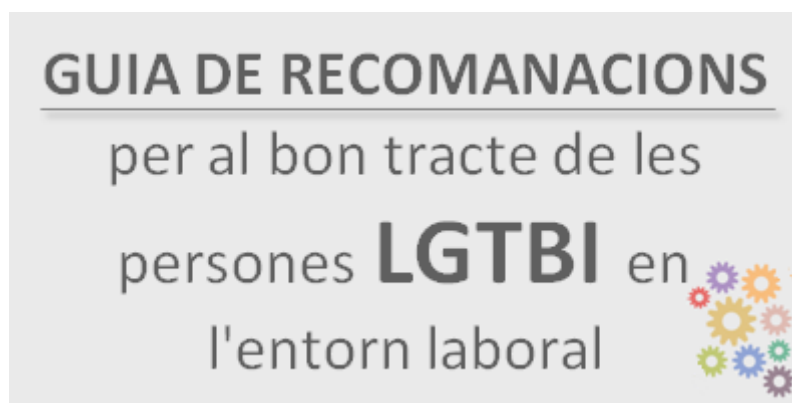
L'objectiu és visibilitzar la realitat de les persones lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals, i posar al seu abast materials amb els quals puguin identificar-se; alhora serveix per donar a conèixer la seva realitat al conjunt de la societat, sense estereotips ni prejudicis.

<http://guialgtbi.com/> (actualitzada)

Guia de recomanacions per al bon tracte de les persones LGTBI en l'entorn laboral

En el marc de la implementació de la Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGTBI-fòbia, i com una mesura del Pla Estratègic de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere (2017-2019) del Govern de les Illes Balears, arran d'una iniciativa de la Comissió Laboral del Consell LGTBI, la Direcció General de Treball, Economia Social i Salut Laboral ha presentat la Guia de recomanacions per al bon tracte de les persones LGTBI en l'entorn laboral a la cinquena sessió del Consell d'LGTBI de les Illes Balears.

La guia té per objectius la prevenció i detecció de vulneracions dels drets de les persones LGTBI al lloc de feina i la promoció de mesures que garanteixin el dret d'aquest col·lectiu a la igualtat de tracte i d'oportunitats.

Versió en català:

<https://www.caib.es/sites/serveilgtbi/ca/guia/>

Versió en castellà:

<https://www.caib.es/sites/serveilgtbi/es/guia/>

«Guia Somos diversidad»

Guia amb activitats per a la formació de professionals de l'educació formal i no formal en diversitat sexual, familiar, corporal i d'expressió i identitat de gènere, publicada pel Ministeri de Drets Socials i Agenda 2030 i el Ministeri d'Igualtat.

És un Manual resultat de l'activitat de TCA ((Transnational Cooperation Activity) que sota el nom de "Joventut i LGTBI+, abraçar la diversitat en l'educació no formal i formal" està finançat pel programa de la Unió Europea Erasmus+ i organitzat per l'Injuve i el Grup d'Investigació "Antropologia, Diversitat i Convivència" de la Universitat Complutense de Madrid.

Podeu descarregar la Guia en aquest enllaç:

<http://www.injuve.es/conocenos/ediciones-injuve/guia-somos-diversidad>

«Guia Transvisibles»

És una Guia professional per a la inclusió laboral i l'empoderament econòmic de les dones trans.

Aquesta publicació és un producte del projecte finançat per la Unió Europea:

"TRANSVISIBLE - Innovació metodològica per a l'orientació professional i l'empoderament econòmic de les dones trans". Núm.: 2018-1-ES01-KA204-051023

Coordinació: Fundació Surt

Autoria: Alba Elvira, Nagore García i Miriam Solá (Fundació Surt, Catalunya, Espanya), Gerard Coll-Planas i Miquel Missé (Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya, Espanya), Andrea Schuler i Gabriel_Nox Koenig (Bundesverband Trans*, Alemanya), Denise Breen, Gordon Grehan, Andy Martin i Cearbhall Turraoin (Transgender Equality Network Ireland, Irlanda), Nikolett Kardos i Bea Sándor (Háttér Society, Hongria)

Traducció

Marina Garcia Blanes

Disseny i maquetació

Ainara Fernandez Beristain (disseny gràfic) 2020

Podeu descarregar la Guia en aquest enllaç:

https://www.surt.org/wp-content/uploads/2020/09/guia-transvisibles_cat.pdf

«INDICANT EL CAMÍ. guia d'indicadors clau per a les polítiques públiques lgtbi als ens locals»

Generalitat de Catalunya, 2019. Direcció General d'Igualtat.

Redacció: Montse Pineda Lorenzo. Creación Positiva.

Podeu descarregar aquesta guia en l'enllaç següent:

<https://www.creacionpositiva.org/recurso/guia-indicadors-politiques-lgtbi/>

«Guía para la elaboración de Protocolos en el abordaje de las violencias sexuales y la LGTBIfobia en los espacios públicos de ocio»

Guia elaborada per Creación Positiva i subvencionada pel Ministeri de Sanitat, Consum i Benestar Social a la convocatòria de subvencions IRPF 2018.

L'Objectiu general és facilitar directrius tècniques i una selecció de bones pràctiques als municipis que vulguin generar protocols per eradicar les violències sexuals i l'LGTBI-fòbia.

Podeu descarregar la Guia en aquest enllaç:

https://creacionpositiva.org/onewebmedia/ProtocolosViolencias_ONLINE_DOBLE.pdf

GUIES DE LA DIRECCIÓ GENERAL PER A LA IGUALTAT REAL I EFECTIVA DE LES PERSONES LGTBI+

«Guía rápida para víctimas de delitos de odio por LGTBI-fobia»

Podeu descarregar aquesta Guia (i altres guies relacionades) en aquest enllaç:

<https://www.igualdad.gob.es/ministerio/dglgtbi/Paginas/index.aspx>

«Estudio sobre las necesidades y demandas de las personas no binarias en España» (Marzo 2022)

Es pot accedir al vídeo de presentació de l'estudi en aquest enllaç:

<https://www.youtube.com/watch?v=yf3N0z4YCmk>

Es pot descarregar l'estudi en format PDF en aquest enllaç:

https://www.igualdad.gob.es/ministerio/dglgtbi/Documents/Estudio_no_binarios_accesibilidad.pdf

Coordinació institucional:

Ministeri d'Igualtat. Direcció General de Diversitat Sexual i Drets LGTBI.

Equip investigador 4Motion Systemic: Isabel López Gómez, Gorka Tobalina Pardo

Edita: Ministeri d'Igualtat. Març 2022.

Guia para la atención de las personas trans* en el ámbito sociosanitario (FELGTBI+)

Aquesta guia està elaborada en 2021 per la Federació Estatal de lesbianes, gais, trans, bisexuals, intersexuals i més (FELGTBI+).

Podeu descarregar aquesta guia en l'enllaç següent:

https://felgtbi.org/wp-content/uploads/2021/11/guia_at_personastrans_FELGTB21.pdf

«Intersexualidades, experiencias y debates en torno a personas con características sexuales diversas»

Aquesta assaig de l'autora Núria Gregori-Flor està publicat en castellà en 2024 per l'editorial Los libros de la catarata, colección Mayor, amb pròleg de María José Martínez Patiño. No és una Guia, malgrat pot funcionar molt bé per aclarir conceptes i per aprofundir en el tema de les intersexualitats.

¿A qué nos referimos con intersexualidad? ¿Hablamos de diagnósticos médicos, de cuerpos, de identidades, de subjetividades o de políticas? ¿Son personas intersexuales las que en algún momento han sido etiquetadas con el nombre de alguna “anomalía”, “síndrome” o “diferencia” en su desarrollo sexual? ¿Son aquellas cuyas características sexuales a nivel genético, hormonal, gonadal o genital no encajan en esquemas binarios? ¿O las que fueron intervenidas quirúrgicamente para que sus cuerpos se ajustaran a los estándares femeninos o masculinos? Pues podrían ser todas ellas, pero también ninguna de ellas. En dos décadas, hemos pasado de que este fuera un asunto invisible, confinado al ámbito médico, a que en la actualidad se haya convertido en una cuestión emergente a nivel mediático, político y legislativo. Sin embargo, la visibilidad ha tenido algún que otro efecto colateral: hoy la desinformación sobre el tema y la polarización de posiciones sigue creciendo. Por ello, al igual que la naturaleza no entiende de tallas únicas ni de dicotomías teñidas de rosa y azul, este ensayo propone abandonar respuestas simplistas, titulares sensacionalistas y falsos dualismos.

Altres Guies disponibles en línia:

Guies	En línia
<i>Documents de la FELTGBI+ (Guies, etc.)</i>	https://felgtbi.org/que-hacemos/recursos/documentos/
<i>Acércate a la i de intersexual. Fundación Triángulo de Andalucía. 2021.</i>	https://fundaciontriangulo.org/areas/educacion/acercate-a-la-i-de-intersexual/#
<i>El 'bullying' homofóbico y transfóbico en los centros educativos</i>	http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002448/244841S.pdf
<i>Guía de atención a menores con diversidad de género</i>	http://www.madrid.org/bvirtual/BVCM013919.pdf
<i>Guía de la asociación de madres y padres de gays, lesbianas, bisexuales y trans</i>	http://www.cogam.es/wp-content/uploads/2016/12/guia-para-madres-y-padres.pdf
<i>Guía para la normalización de la diversidad afectivo-sexual en los centros educativos y las familias</i>	https://unaf.org/wp-content/uploads/2013/04/guia-padres-madres-familias-diversidad.pdf
<i>Ni ogros ni princesas. Guía para la educación afectivo-sexual en la ESO</i>	http://www.educandoenigualdad.com/wp-content/uploads/2014/02/guia_no_ogros_ni_princesas1069.pdf
<i>Sinhogarismo y Diversidad Los 7 ejes fantásticos de una intervención interseccional (Red FACIAM)</i>	https://faciam.org/2020/12/02/presentacion-de-la-guia-sinhogarismo-y-diversidad/
<i>Guia de lectura de les biblioteques municipals de Palma (2018)</i>	https://issuu.com/bibliotecajoanalcover5/docs/guia_lgtbi
<i>Sexualidades diversas. Manual para la atención de la diversidad sexual de personas con discapacidad intelectual o del desarrollo</i>	https://www.plenainclusion.org/publicaciones/buscador/sexualidades-diversas-manual-para-la-atencion-a-la-diversidad-sexual-de-personas-con-discapacidad-intelectual-o-del-desarrollo/
<i>Guía para docentes: herramientas para la educación con enfoque de diversidad afectiva sexual. Fundación Triángulo i AECID.</i>	https://salutsexual.sidastudi.org/es/registro/a53b7fb35a00b518015a2370d2cc008e
<i>Inclusión de las personas lesbianas, gays, bisexuales, transgénero, intersexuales y queer (LGBTIQ+) en el mundo del trabajo: una guía de aprendizaje (resumen) Publicat per l'Organització Internacional del Treball (OIT)</i>	https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---gender/documents/publication/wcms_846431.pdf
<i>Guia per a la prevenció i el primer abordatge de la conducta suïcida als centres educatius de les Illes Balears (febrer 2021)</i>	https://www.ibsalut.es/servei/que-es-ibsalut/plans-i-estrategies/3954-guia-per-a-la-prevencio-i-el-primer-abordatge-de-la-conducta-suicida-als-centres-educatius-de-les-illes-balears
<i>Guia básica sobre gordofobia. Un paso más hacia una vida libre de violencia. ICI. Instituto canario de Igualdad. En l'enllaç també es pot descarregar versió de lectura fàcil.</i>	https://jornadassordofobiayviolenciaestetica.com/guia-basica-sobre-gordofobia/

10.4. Referències bibliogràfiques, videogràfiques, recursos i altres documents en línia

Referències bibliogràfiques LGTBIAQ+

N.	Títol	Autoria	Editorial	Any
1	A la conquesta del cos equivocac	Miquel Missé	EGALES	2020
2	Cicatrices en la memoria, testimonios de infancias LGTB robadas	Juan-Ramón Barbancho	EGALES	2019
3	Cómo entender tu género, una guía práctica para explorar quién eres	Alex Iantaffi, Meg-John Barker	Dosbigotes	2020
4	Cua de sirena	Alba Barbé i Serra i Sara Carro Ibarra	Edicions Bellaterra	2016
5	Cuerpos Marcados, vidas que cuentan y políticas públicas	Silvia López y R. Lucas Platero	Edicions Bellaterra	2019
6	De la acera de enfrente, todo lo que se debe saber de los gays y nadie se ha atrevido a contar	Leopoldo Alas	EGALES	2020
7	Desbordando sexo y género, el amplio abanico de las identidades	Claudia Truzzoli	Edicions Bellaterra	2020
8	Fenomenologia Queer: orientaciones, objetos, otros	Sara Ahmed	Edicions Bellaterra	2019
9	Guia de supervivencia para adolescentes trans*	Owl y Fox Fisher	Edicions Bellaterra	2019
10	Homintern, cómo la cultura LGTB liberó al mundo moderno	Gregory Woods	Dos Bigotes	2019
11	Historia de lo Trans, las raíces de la revolución de hoy	Susan Stryker	Continta Me Tienes	2017
12	La diversitat és divertida	Laura Arcarons Martí, Carlota Coll Gutiérrez, Eva Palomar	Pol·len Edicions	2020

13	Legislación sobre diversidad LGTBI, normativa internacional, europea, nacional y autonómica sobre el colectivo LGBTTTIQA	Pablo Ramos Hernández	Colex	2020
14	LGTBI Claus bàsiques	Eugeni Rodríguez, Cristian Carrer	Sembra Llibres	2020
15	Maricorners, Investigaciones queer en la Academia	Miguel Sánchez, Moisés Fernández, Aarón Pérez, Sergio Fernández (eds.)	EGALES	2019
16	Maternidades Cuir	Gracia Trujillo y Eva Abril	EGALES	2020
17	Nos acechan todavía, anotaciones para reactivar el movimiento LGTB	Ramón Martínez	EGALES	2019
18	Que otros sean lo normal, tensiones entre el movimiento LGTB y el activismo queer	Leandro Colling	EGALES	2019
19	Redada de Violetas, la represión de los homosexuales durante el franquismo	Arturo Arnalte	EGALES	2020
20	Señoras que se empotraron hace mucho	Cristina Doménech	Penguin Random House Grupo Editorial, S.A.U.	2020
21	Vidas Trans	Alana Portero Darío Gael Blanco Atenea Bioque Arnau Macías Cassandra Vera Qamar B. Al-Khansa	Antipersona	2020
22	Barbarismos queer y otras esdrújulas	R. Lucas Platero Méndez, María Rosón Villena y Esther Ortega Arjonilla	Edicions Bellaterra	2017
23	Desconocidas & Fascinantes	Thais Morales & Isabel Franc (eds.)	EGALES	2013
24	Feminismo para principiantes	Nuria Varela, Antonia Santolaya	Penguin Random House Grupo Editorial	2018

25	Gestión familiar de la homosexualidad	Gilberd Herdt, Bruce Koff	Edicions Bellaterra	2002
26	Homosexualidad y Psicología 2ª Edición	Ardila, Rubén	El Manual Moderno	2008
27	Lesbianas, discursos y representaciones	Raquel (Lucas) Platero (coord.)	Melusina	2008
28	Lo nuestro sí que es mundial. Una introducción a la historia del movimiento LGTB en España	Ramón Martínez	EGALES	2018
29	Otras inapropiables Feminismos desde las fronteras	Bell Hooks, Avtar Brah, Chela Sandoval, Gloria Anzaldúa...	Traficantes de sueños	2004
30	Políticas, prácticas y pedagogías Trans	Jordi Planella y Asun Pié (coords.)	UOC	2015
31	Sobrevivir al ambiente. Porque salir del armario no era más que el principio	Gabriel J. Martín y Sebas Martín	Roca Editorial de Libros	2018
32	Somos como somos. Deconstruyendo y transformando la escuela	Mercedes Sánchez, Melani Penna y Belén de la Rosa	Los libros de la Catarata	2016
33	Teoría King Kong	Virginie Despentes	L'altra editorial	2018
34	Transeducar, arte, docencia y derechos LGTB	Ricard Huerta	EGALES	2016
35	Trans*exualidades. Acompañamiento, factores de salud y recursos educativos	Raquel (Lucas) Platero	Edicions Bellaterra	2014
36	Transexualidades, otras miradas posibles	Miquel Missé	EGALES	2014
37	Street Figthers. Metodologies per combatre la normalitat (Fanzine)	Realitzat per La Lioparda Teatre. Il·lustracions i maquetació: Natalia Fariñas.	ISBN: 978-84-09-28508-2 CC (BY,NC,ND) Sense ànim de lucre.	2021

38	Escuelas libres de violencias machistas	Kika Fumero, Marian Moreno Llana, Carmen Ruiz Repullo	Edicions UIB (Estudis de Violència de Gènere; 5)	2016
39	Infancia y transexualidad	Juan Gavilán	Los libros de la Catarata	2016
40	Una vida “normal” Violencia administrativa, políticas trans críticas y los límites del derecho.	Dean Spade	Edicions Bellaterra	2015
41	Quiérete mucho, maricón. Manual de éxito psicoemocional para hombres homosexuales	Gabriel J. Martín	Barcelona Roca Editorial	2017
42	Interseccionalidad. Desigualdades, lugares y emociones.	Maria Rodó-Zárate	Edicions Bellaterra	2021
43	Adolescentes en transición. Pensar la experiencia de género en tiempos de incertidumbre.	Miquel Missé i Noemí Parra	Bellaterra Edicions	2023
44	Intersexualidades. Emergencias y debates en torno a personas con características sexuales diversas	Nuria Gregori-Flor	Los Libros de la catarata	2024
45	Las hermafroditas del siglo XXI. De objetos del discurso a sujetos políticos intersex	Mer Gómez	Bellaterra Edicions	2024
46	(H)amor Bi(y)bollo	VVAA	Continta me tienes	2024

Gràcies a la donació feta des del Servei de Coordinació i Atenció a la Diversitat Sexual i de Gènere del Govern de les Illes Balears **gran part d'aquests llibres es poden trobar a les biblioteques següents:**

De l'1 al 37:

A Mallorca: Biblioteca pública de Palma Can Sales

De l'1 al 21:

A Menorca: Biblioteca pública de Maó

A Eivissa: Biblioteca pública de Can Ventosa

A Formentera: Biblioteca pública Marià Villangómez

Referències videogràfiques: vídeos institucionals contra l'LGTTBI-fòbia a les Illes Balears

2018: La identitat no s'imposa. Govern de les Illes Balears

El respecte a la identitat **és un dret** de totes les persones. **De totes?**

Enllaç al vídeo: <https://youtu.be/zLKWwLKAOV0>

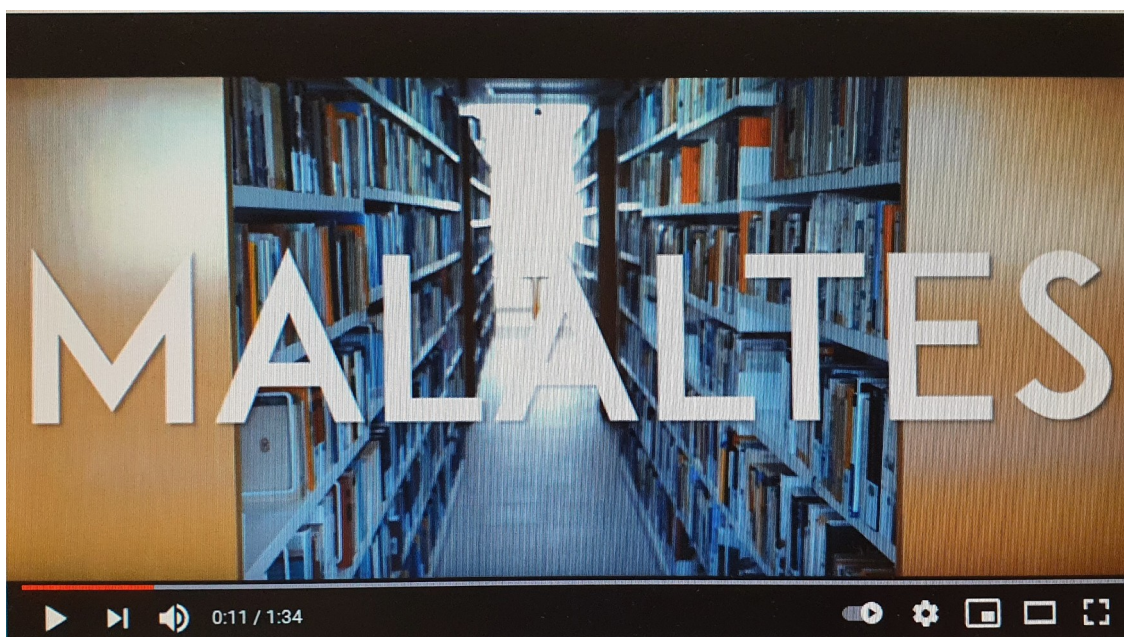
2019: i si aprenem a estimar bé? (Institut Balear de la Dona i Pacte d'Estat contra les violències masclistes)

Enllaç al vídeo: <https://www.youtube.com/watch?v=nwuauJ2xOI8>

2021: *Malaltes*. Consell Insular de Formentera.

Lluitar contra l'LGTBIAQ+fòbia és lluitar per ser i per estimar en llibertat, i per això és una lluita de totes i tots nosaltres.

Lluitar contra l'LGTBIAQ+fòbia és revisar la nostra pròpia mirada.

Enllaç al vídeo: https://youtu.be/w_qD4cpAG4A

2021: Què faig si pateix una agressió per LGTBI-fòbia? Govern de les Illes Balears.

Al carrer, a l'escola, a la feina i fins i tot a casa. La violència LGTBI-fòbica té molts escenaris, i és fonamental denunciar-la. Vingui d'on vingui.

Vídeo institucional del Govern de les Illes Balears explicatiu de què fer en primera instància si pateixes (o ets testimoni) d'una agressió motivada per l'LGTBI-fòbia al territori de les Illes Balears.

Enllaç al vídeo: <https://youtu.be/WXIccTCRw3g>

Amb la col·laboració de Jan Gómez, coordinadora tècnica de Ben Amics

Altres referències videogràfiques:

Temàtica	Vídeos	Enllaç
Intersexualitats	Entrevista a Camino Baró, activista intersex.	https://www.youtube.com/watch?v=Qn4jkZD8GOs
Feminisme	<i>Las cosas que le gustan a Fran</i> Durada: 4 min 35 s Tertulia Feminista Les Comadres i Federación de Asociaciones de Mujeres Progresistas de Asturias	https://www.youtube.com/watch?v=aU-Q37G9SX8
Homofòbia	<i>Los delitos de odio en España</i> Durada: 11 min 2 s	https://www.youtube.com/watch?v=XafAiBlncsg
Immigració	«Refugiados LGTBI – ACNUR» Durada: 1 min	https://eacnur.org/es/refugiados-lgbti?gclid=EA1aIQobChMIsl-2L_yT1wIVipPtCh3h1gJwEAMYASAAEgL2TPD_BwE
Intersexualitats	«Gabriel J. Martín se reafirma: “La intersexualidad no es ningún tipo de identidad”» Durada: 10 min 17 s	https://vimeo.com/191855025
LGTBIAQ+	<i>Documentos TV: «Salir del armario a los 60»</i> Durada: 56 min	http://www.rtve.es/alcarta/videos/documentos-tv/dtv-salir-del-armario-60/2195376/
Infància i adolescència trans*	<i>Un paso más en la defensa de la diversidad: Mikele Grande</i> Durada: 8 min 9 s TEDxYouth@amposta	https://www.youtube.com/watch?v=N90A1h3EckU

Temàtica	Vídeos	Enllaç
LGTBI-fòbia	La lutte contre l'homophobie Durada: 29 s Espot de la campanya contra l'homofòbia (Quebec, Canadà)	https://www.youtube.com/watch?v=Fsv2iH5PqAE
Identitat i expressió de gènere	1977 Durada: 8 min 12 s Curtmetratge d'animació de Peque Varela (2007)	https://www.youtube.com/watch?v=MV4GyYp4Ku4
Trans	<i>Cambiar la ropa del armario para cambiar de vida</i> Durada: 5 min 40 s Marta Reina	https://www.youtube.com/watch?v=91z-mOp-eEU
Trans	<i>Documentos TV: «El sexo sentido»</i> (continguts extrems). Durada: 57 min	https://www.rtve.es/noticias/documentos-tv/reportajes/sexo-sentido-transexualidad-menores/
Trans	<i>Vestido nuevo</i> Durada: 13 min 41 s Curtmetratge de Sergi Pérez (2007)	https://www.youtube.com/watch?v=4yRPLx6eZfc
Expressió de gènere / no binarisme	Curtmetratge Cua de Sirena. Directora: Alba Barbé i Serra (tècnica stop-motion) Durada: 7 min. 56 s	https://www.youtube.com/watch?v=jpyYt6dqlZM
Intersexualitats	Curtmetratge «Se receta silencio» sobre les realitats de les persones intersex. Codirigit per Miquel Missé i Aitor Aguirre i produït per l'Ajuntament de Terrassa	https://www.youtube.com/watch?v=7s08R8iWedY

Podcasts:

Temàtica	Podcast	Enllaç
Debat sobre les masculinitats des d'un enfocament feminista	Los hombres de verdad tienen curvas Radio de La Casa Encendida Programa conduït per Clara Serra Sánchez on hi participen diferents activistes, escriptors i escriptores feministes que dialoguen i debaten per analitzar les representacions, transformacions i tensions de la masculinitat. També disponible a la plataforma SoundCloud, on trobareu més entrevistes que les que hi ha penjades a la web de La Casa Encendida. Es recomanen les intervencions de Miquel Missé i de Lucas Platero, entre d'altres.	https://www.lacasaencendida.es/lacasa-on/hombres-verdad-tienen-curvas-podcast-11622
Qüestionament de la normativitat	Lo normal. SER PODCAST amb Antonio Nuño i Nerea Pérez de las Heras.	https://www.youtube.com/watch?v=aeTHQ0wvvoD
Queer	Sabor a Queer	https://www.youtube.com/watch?v=ch4yT7XXb0Y&list=PLdFJekhKEVxIO73ZeoE_XIqw9xg3rR2rF&index=1
Lesbianes/bolleres	Maldito Bollodrama	https://www.youtube.com/@Malditobollodrama
Lesbianes/bolleres	Está el horno para bollos	https://www.youtube.com/playlist?list=PL1KeY0SIreuFAEqTQCKZ5Nqwg1uLTrtH5

Recursos i documents en línia

Textos legales

Norma	Publicació
Constitució espanyola	BOE núm. 311, de 29 de desembre de 1978
Ley 13/2005, de 1 de julio, por la que se modifica el Código Civil en materia de derecho a contraer matrimonio	BOE núm. 157, de 2 de juliol
Ley 4/2023, de 28 de febrero, para la igualdad real y efectiva de las personas trans y para la garantía de los derechos de las personas LGTBI	BOE núm. 51, d'1 de març 2023
Real Decreto 1026/2024, de 8 de octubre, por el que se desarrolla el conjunto planificado de las medidas para la igualdad y no discriminación de las personas LGTBI en las empresas	BOE núm. 244, de 9 d'octubre de 2024
Estatut d'autonomia de les Illes Balears	BOE núm. 173, de 20 de juliol de 2007
Llei 8/2016, de 30 de maig, per garantir els drets de lesbianes, gais, trans, bisexuals i intersexuals i per erradicar l'LGtBI-fòbia	BOIB núm. 69, de 2 de juny
Decret 9/2017, de 24 de febrer, de regulació del Consell de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals de les Illes Balears	BOIB núm. 24, de 25 de febrer
Decret 47/2018, de 21 de desembre, de traspàs als consells insulars de les funcions i els serveis inherents a les competències pròpies d'aquests consells insulars que actualment exerceix l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de polítiques LGTBI	BOIB núm. 160, de 22 de desembre
Decret 33/2021, de 14 de juny, pel qual es modifica el Decret 9/2017, de 24 de febrer, de regulació del Consell de Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals i Intersexuals de les Illes Balears	BOIB núm. 79, de 15 de juny
Ley 15/2022, de 12 de julio, integral para la igualdad de trato y la no discriminación ¹	BOE núm. 167, 13 de juliol

¹ També coneguda com a *Ley Zero*.

Revistes LGTBIAQ+ i feministes

Revistes	En línia
<i>Pikara Magazine</i>	https://www.pikaramagazine.com/
<i>Shangay</i>	https://shangay.com/
<i>Revista Posidònia</i> (Menorca)	https://revistaposidonia.com/

Entitats LGTBIAQ+ a les Illes Balears / Entitats i organismes LGTBIAQ+ estatals, europeus i internacionals

Entitats LGTBIAQ+ a les Illes Balears	Adreça URL
Ben Amics	http://www.benamics.com
Chrysallis Balears	http://chrysallis.org
Sa Clau de s'Armari (Eivissa)	http://www.lallavedelarmario.org
DIVERXIA Menorca	www.diverxiamenorca.com
La Lioparda Teatre	a/e: laliopardateatre@gmail.com
ARMI, Asociación Juvenil LGBTIQ+ de Balears	a/e: armi.lgbtiq@gmail.com @psico.armi

Entitats i Organismes LGTBIAQ+ d'àmbit internacional, europeu i estatal	Adreça URL
Expertx independent sobre l'orientació sexual i la identitat de gènere de Nacions Unides	https://www.ohchr.org/es/special-procedures/ie-sexual-orientation-and-gender-identity
Estratègia Europea igualtat LGTBIQ+ 2020-2025	https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/es/ip_20_2068
ILGA Europe	https://www.ilga-europe.org/
Transgender Europe-TGEU	https://tgeu.org/
Dirección General para la igualdad real y efectiva de las personas LGTBI+	https://www.igualdad.gob.es/ministerio/dglgtbi/
Federación Estatal de Lesbianas, Gais, Trans, Bisexuales, Intersexuales y más (FELGTBI+)	https://felgtbi.org/

Fundación Triángulo	https://fundaciontriangulo.org/
Asociación de Policías LGTBI+	http://www.gaylespol.es/
ILGA Associació Internacional de Lesbianes, Gais, Bisexuals, Trans i Intersexuals	https://ilga.org/es/ https://ilga.org/es/mapas-ilga-mundo/

Altres documents en línia:

Temàtica	Autoria	Títol	Editorial	En línia
Gènere	Becerra Basterrech, Beatriz	Informe sobre la promoción de la igualdad de género en la salud mental y la investigación clínica (2016/2096 (INI))	Comissió de Drets de la Dona i Igualtat de Gènere	http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2016-0380+0+DOC+XML+V0//ES
Gènere	Becerra, María Claudia; Melo, Olga Marlene	Ponència: «Identidad sexual y desarrollo de la personalidad»		http://www.waece.org/biblioteca/pdfs/d006.pdf
Lesbianisme	Fernández Rouco, Noelia	<i>Necesidades y bienestar de las mujeres lesbianas en el medio rural</i>	Badajoz: Plural, Servicio Extremeño de Atención a Homosexuales y Transexuales (Cuadernos Plural; 1), maig 2009	https://issuu.com/triangulo/docs/cuadernoplural01

Temàtica	Autoria	Títol	Editorial	En línia
LGTBI	Quiroga, Violeta [coord.]	<i>50+LGTB. Informe. Persones grans lesbianes, gais, trans i bisexuals a la ciutat de Barcelona</i>	Lleida: Editorial Boira, 2015	http://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/50informe-persones-grans-lesbianesgaistransbisexuals-barcelona.pdf
LGTBI	Sáez del Álamo, Javier	«Mapa del metro LGTBIQ de Madrid»		https://javersaezdelalamo.wordpress.com/2016/03/05/mapa-de-metro-de-activistas-lgbt/
LGTBI-fòbia	Rodríguez i Giménez, Eugeni	<i>Lluites compartides</i>	Observatori contra l'Homofòbia	https://lluitiescompartides.cat/lluities/lluities-1970-1977/orgull-gai/
LGTBI-fòbia	Coll-Planas, Gerard [coord.]	<i>Contra l'homofòbia: polítiques locals d'igualtat per raó d'orientació sexual i identitat de gènere</i>	Llibre blanc europeu elaborat per l'Ajuntament de Barcelona amb el finançament d'AHEAD	http://dixit.gencat.cat/ca/detalls/Article/Contra_homofobia
LGTBI-fòbia		«De la Ley de peligrosidad social a la Ley de identidad de género»		http://archivo-t.net/transbutch/archivos-contrahistoricos/papeles-para-todxs/

Temàtica	Autoria	Títol	Editorial	En línia
Trans	Missé, Miquel	«La lucha por la despatologización trans, una lucha feminista»	Intervenció a les Jornades Feministes de Granada (desembre de 2009). Article publicat a <i>Página Abierta</i> , 208 (maig-juny 2010)	http://www.pensamientocritico.org/miqmiss0610.htm
Trans	Ortega Arjonilla, Esther; Platero Méndez, Raquel Lucas	«Movimientos feministas y trans* en la encrucijada: aprendizajes mutuos y conflictos productivos»	<i>Quaderns de Psicologia</i> , vol. 17, núm. 3 (2015), p. 17-30	http://dx.doi.org/10.5565/rev/apsicologia.1280
Infàncies i adolescències LGTBIAQ+	Coordinació del llibre: Dorotya Kutassy, Lucas Platero y Núria Sadurní. Més autories: Ruth África Ancín Nicolás, Irene Blanco Fuente, Yolanda Pastor Ruiz	Infancias de colores / Colourful Childhoods. Recomendaciones para la elaboración de protocolos con los que prevenir y combatir la violencia contra las infancias y adolescencias LGTBIQ en contextos vulnerables	Servicio de publicaciones de la URJC, Junio 2023 ISBN: 978-84-09-51715-2	https://zenodo.org/record/8212826

<i>Temàtica</i>	<i>Autoria</i>	<i>Títol</i>	<i>Editorial</i>	<i>En línia</i>
Contes infantils Diversitat sexual i de gènere	Olga de Dios	Bicho pelota (nos habla del libre desarrollo de nuestra identidad y está dedicado a todas las personas que deciden cómo quieren ser nombradas)	Apila Ediciones, 2023.	https://olgadedios.es/obra/bicho-pelota/ (en descàrrega gratuïta i/o donatiu)
Contes infantils Diversitat sexual i de gènere	Jess Hong	Eres un amor (Un llibre que ens ensenya que hi ha moltes formes d'estimar i d'estimar-nos. Ens obri un món de cossos variats, sentiments i valors que s'amaguen dins cada persona, gran o petita).	Edicions Bellaterra kids	https://bellaterrakids.com/producto/eres-un-amor/